

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

LENKA UNZEITIGOVÁ

III. ročník- prezenční studium

Obor: Pedagogika-veřejná správa

**MATEŘSTVÍ A RODIČOVSTVÍ Z HLEDISKA
PRACOVNÍHO PRÁVA A SOCIÁLNÍHO
ZABEZPEČENÍ**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: JUDr. Zdenka Nováková, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: *Mateřství a rodičovství z hlediska pracovního práva a sociálního zabezpečení* zpracovala sama a uvedla jsem všechny použité prameny.

V Olomouci dne

.....

Poděkování

Děkuji touto cestou JUDr. Zdence Novákové, Ph.D. za její věcné připomínky, podněty a rady, které mi byly přínosem při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah:

Úvod.....	6
1. Vymezení základních pojmů	8
1.1 Mateřská dovolená	8
1.2 Rodičovská dovolená	9
1.3 Otcovská dovolená.....	11
1.4 Peněžitá pomoc v mateřství	11
1.4.1 Podpůrčí doba u peněžité pomoci v mateřství	12
1.5 Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství	13
1.5.1 Podmínky nároku na VPTM	14
2. Historická východiska mateřství a rodičovství v pojetí sociálního zabezpečení	15
2.1 Historie a vývoj práva sociálního zabezpečení	15
2.2 Historie čerpání mateřské a rodičovské dovolené	15
2.2.1 Historie čerpání mateřské dovolené v našich zemích	16
3. Dávky státní sociální podpory.....	18
3.1 Základní podmínky pro přiznání dávek	18
3.2 Rodičovský příspěvek	19
3.2.1 Rodičovský příspěvek ve zvýšené výměře	20
3.2.2 Rodičovský příspěvek v základní výměře	20
3.2.3 Rodičovský příspěvek ve snížené výměře	21
3.3 Volba nároku na rodičovský příspěvek.....	21
3.4 Porodné	22
3.4.1 Podmínky nároku na porodné	22
3.4.2 Výše porodného	24
3.5 Přídavek na dítě.....	24
3.5.1 Podmínky nároku na přídavek na dítě	24
3.5.2 Výše přídavku na dítě	25
4. Mateřství a rodičovství z pohledu pracovního práva	26
4.1 Situace na trhu práce	27
4.2 Rovné zacházení s muži a ženami v pracovním právu	27
4.3 Zákaz některých prací pro ženy	28
4.4 Pracovní doba žen a zaměstnanců pečujících o děti	28

4.4.1 Kratší pracovní doba	29
4.4.3 Přestávky ke kojení	29
4.5 Práva a povinnosti zaměstnavatelů vůči rodičům	30
4.5.1 Práva a povinnosti zaměstnavatelů vůči těhotné zaměstnankyni	30
4.5.2 Výpověď z pracovního poměru daná těhotné zaměstnankyní, zaměstnankyni na mateřské dovolené a rodičům čerpajícím rodičovskou dovolenou.....	31
4.5.3 Nástup do zaměstnání po skončení mateřské dovolené.....	32
4.5.4 Návrat na trh práce po skončení rodičovské dovolené	32
4.6 Výhody a možnosti zaměstnávat osoby na rodičovské dovolené.....	33
4.6.1 Pružná pracovní doba.....	34
4.6.2 Práce z domova	34
4.7 Možnosti uplatnění rodičů po skončení mateřské a rodičovské dovolené.....	35
5. Výpočet peněžité pomoci v mateřství	36
5.1 Zadání 1. příklad	36
5.1.1 Výpočet peněžité pomoci v mateřství 1. příklad	36
5.2 Zadání 2. příklad	38
Závěr	39
Seznam použité literatury	41
Seznam internetových publikací	42
Seznam použitých tiskopisů.....	44
Seznam příloh	45

Anotace

Úvod

Problematika mateřství a rodičovství je v dnešní době ve společnosti aktuálním tématem. Vláda navrhuje různá opatření, jak by mohla podpořit a ulehčit finanční situaci rodinám s dětmi. Stát by měl vhodnou formou motivovat mladé lidi k založení rodiny. Stát může rodiny podpořit pomocí finančních prostředků, které jim poskytuje v rámci dávek státní sociální podpory, ale i výhodami v oblasti pracovního práva pro rodiče.

V zájmu naší společnosti by měla být převážně podpora rodin s nezaopatřenými dětmi a partnerů, kteří si chtějí založit rodinu. Pomoc a podpora rodin ze strany státu by měla být chápána jako investice do budoucna. Právě k tomuto účelu by měl sloužit systém sociálního zabezpečení, který zajišťuje finanční podporu v podobě sociálních dávek rodinám s nezaopatřenými dětmi.

Téma jsem si zvolila, protože mne tato problematika oslovila, zdá se mi v dnešní době aktuální a po změnách, které nám vláda připravila, v něm vidím budoucnost naší společnosti a záleží jen na našem státu, jak bude naše budoucí generace prosperovat.

Bakalářskou práci jsem pojala, jak z hlediska sociálního zabezpečení, tak i z pohledu pracovního práva. Zabývala jsem se také mj. dávkami státní sociální podpory, kterými jsou rodičovský příspěvek a jednotlivé úrovně jeho čerpání, porodné, ale i přídatky na dítě. Také mne velmi zaujalo postavení matek potažmo rodičů v zaměstnání. Jaké mají legislativní výhody, které jim poskytuje stát. Jak se mohou uplatit po skončení pobírání dávek státní sociální podpory....Tak na tyto všechny otázky jsem ve své bakalářské práci hledala odpovědi. Avšak ani zdaleka jsem nevyčerpala situace a možnosti, které mohou na nastávající rodiče čekat v podobě podpory ze strany státu.

V zásadě je třeba poukázat na neznalost zákonů běžné populace lidí a možnost využití podpory, kterou stát nabízí. Mnozí ani netuší na jaké dávky a v jaké výši mají nárok. Často také občané neví, kde a jakým způsobem mohou o tyto dávky požádat. Je pravdou, že se zákony a možnosti výplaty dávek neustále mění, ale o to více by měli být lidé informováni o možnostech podpory rodin s nezaopatřenými dětmi ze strany státu.

Mým cílem práce je stručně nastínit situace, do kterých se mohou budoucí rodiče dostat a do jaké míry jim bude stát nápomocen.

V nedávné době došlo k mnoha změnám zákonů České republiky, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Tyto zákony řeší otázky mateřství a rodičovství v českém právním řádu právě z hlediska pracovního práva a sociálního zabezpečení.

1. Vymezení základních pojmů

Pro správné pochopení problematiky je žádoucí si vymežit několik základních pojmů, se kterými se budeme setkávat v následujícím textu.

1.1 Mateřská dovolená

je doba, po kterou žena čerpá peněžitou pomoc v mateřství.

Mateřská dovolená na rozdíl od rodičovské dovolené přísluší pouze ženě. Zaměstnankyně musí nástup na mateřskou dovolenou oznámit svému zaměstnavateli předem, zákon dosud nestanovil, jakou formou má být toto oznámení provedeno, avšak zpravidla zaměstnankyně toto učiní spolu s uplatněním nároku na peněžitou pomoc v mateřství, tedy předložením žádosti o tuto dávku nemocenského pojištění. Zaměstnavatel je povinen omluvit nepřítomnost zaměstnankyně v práci po dobu trvání mateřské dovolené, protože zákoník práce řadí mateřskou dovolenou mezi důležité osobní překážky v práci.¹ Na ženu je v této době kladen velký nápor, jak po fyzické tak po psychické stránce. V souvislosti s porodem a následnou péčí o narozené dítě zaměstnankyni náleží mateřská dovolená po dobu 28 týdnů. V případě, že žena porodila dvě a více dětí přísluší jí mateřská dovolená po dobu 37 týdnů. V obou případech trvá mateřská dovolená v celém uvedeném rozsahu, a to i tehdy, jestliže zaměstnankyně z mateřské dovolené vyčerpá před porodem méně než 6 týdnů z důvodu, že žena porodila dříve, než v termínu, který určil její ošetřující lékař. Mateřskou dovolenou může čerpat též zaměstnankyně, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, nebo dítě, kterému matka zemřela.² Samozřejmě po dobu čerpání mateřské dovolené nenáleží zaměstnankyni náhrada mzdy nebo platu od zaměstnavatele. Její hmotné zabezpečení se v této době řídí předpisy o nemocenském pojištění a předpisy a dávkách státní sociální podpory.

¹BURDOVÁ, E., SCHMIED, Z., ŽENÍŠKOVÁ, M., *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: ASPI, 2008, s. 59.

² Tamtéž s. 60.

1.2 Rodičovská dovolená

Rodičovská dovolená se poskytuje matce dítěte po skončení mateřské dovolené a otci od narození dítěte, a to v rozsahu o jaký požádají, ne však déle než do doby, kdy dítě dosáhne věku 3 let. Mateřskou a rodičovskou dovolenou jsou zaměstnankyně a zaměstnanec oprávněni čerpat současně. Zákoník práce tak reaguje na požadavek směrnice Rady 96/34/ES o rámcové dohodě o rodičovské dovolené, která zakotvuje nárok na pracovní volno z důvodu péče o dítě pro oba rodiče současně.³ V tomto případě se uplatňuje zásada rovného zacházení s muži a ženami. Ne jen matka má právo celodenně se starat o dítě, ale i otec může toto právo využít.

Rodičovská dovolená je na rozdíl od mateřské dovolené poskytována na základě žádosti zaměstnance, je povinností zaměstnavatele této žádosti vyhovět. V žádosti je také třeba vymežit rozsah doby, na kterou má být rodičovská dovolená poskytnuta. Jestliže zaměstnanec požadovanou dobu rodičovské dovolené nevymezí, dává tím najevo, že rodičovská dovolená potrvá až do 3 let věku dítěte. Pokud by zaměstnanec požadoval dřívější návrat do zaměstnání oproti původně požadované délce rodičovské dovolené je podle ustálené soudní judikatury možný pouze po dohodě se zaměstnavatelem.⁴

V případě čerpání rodičovské dovolené platí rovnost mezi muži a ženami, co se týče formálních podmínek možnosti čerpat rodičovskou dovolenou. V současné společenské situaci zůstává podíl mužů-otců, kteří čerpají rodičovskou dovolenou velmi nízký.

„Nerovné postavení mužů a žen na pracovním trhu je úzce spjato právě s mateřstvím a intenzivní účastí žen na péči o děti. Na druhou stranu, muži nadále spatřují zdroj své realizace a identity zejména v profesionální oblasti, čas strávený v práci nezřídka chápou jako čas věnovaný rodině formou finančního přínosu, a jejich přímý podíl na péči o děti a o domácnost je mizivý. Jejich profesionální aktivita jim znemožňuje aktivní a přímou účast na výchově svých dětí.“⁵

„Rodičovská dovolená je jedním z institutů, jenž za určitých podmínek umožňuje převrácení této tendence. Pokud by byla ve větší míře využívána muži,

³ BURDOVÁ, E., SCHMIED, Z., ŽENÍŠKOVÁ, M., *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. Praha :ASPI, 2008, s. 100.

⁴ Tamtéž

⁵ Podpora využívání rodičovské dovolené muži [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/956/pruzkum.pdf>

došlo by k narušení stereotypů o ženské pečovatelské roli, což by pomohlo odbourat diskriminaci žen na pracovním trhu, a zároveň by muži získali možnost aktivní a bezprostřední účasti na výchově svých potomků. Vlivem mnoha faktorů je ale podíl mužů odcházejících na rodičovskou dovolenou a pobírajících rodičovský příspěvek v České republice (ostatně podobně jako v jiných zemích) mizivý.⁶

Uveďme si tuto situaci blíže na následující tabulce,⁷ která uvádí počet mužů a žen, kteří v uvedených letech čerpali rodičovskou dovolenou a zároveň pobírali rodičovský příspěvek.

Počet žen a mužů pobírajících rodičovský příspěvek v letech 2001-2007⁸

Rok	Počet žen	Počet mužů	Podíl žen z osob čerpajících rodičovský příspěvek	Podíl mužů z osob čerpajících rodičovský příspěvek
2001	257064	2017	99.22 %	0.78 %
2002	254964	2186	99.15 %	0.85 %
2003	253802	2334	99.09 %	0.91 %
2004	268360	3018	98.89 %	1.11 %
2005	282210	3845	98.66 %	1.34 %
2006	296774	3955	98.68 %	1.32 %
2007	326452	4316	98.70 %	1.30 %

zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Z tabulky vyplývá, že i v dnešní době, ve které panuje rovnost mezi pohlavími, co se týká možnosti čerpat rodičovský příspěvek a být na rodičovské dovolené, je podíl mužů čerpajících rodičovskou dovolenou velmi nízký.

⁶ Podpora využívání rodičovské dovolené muži [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/956/pruzkum.pdf>

⁷ Legislativní možnosti podpory aktivního otcovství [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.proequality.cz/res/data/005/000650.pdf>

⁸ Ministerstvo práce a sociálních věcí eviduje údaje o příjemcích rodičovského příspěvku od konce roku 2000, proto zde uvádíme statistické údaje až od roku 2001.

1.3 Otcovská dovolená

Ke konci roku 2008 schválila vláda návrh na zavedení další podpory rodiče- otce institutem otcovské dovolené. Ten je součástí tzv. Prorodinného balíčku.

Institut zavedení otcovské dávky chtěla vláda podpořit větší zapojení otců při péči o narozené dítě a tím podpořit stabilizaci rodinných vztahů. Otec dítěte má podle § 196 zákoníku práce již od narození dítěte právo čerpat rodičovskou dovolenou. Otcové toho ve většině případů nevyužívají, protože nejsou v této době finančně zabezpečeni ze strany státu. Manžel matky, která dítě porodila, či otec dítěte mají také možnost vystřídat matku v péči o narozené dítě a pobírat peněžitou pomoc v mateřství, to je možné až po uplynutí 6 týdnů ode dne porodu. Vytvoření pozitivní vazby mezi otce dítětem je v raném období vývoje dítěte žádoucí.⁹

Zavedení otcovské dávky do právního řádu České republiky vytváří stav odpovídající zavedení otcovské dovolené, která funguje v řadě evropských států. Uvedeme několik příkladů, kde otcové jsou zvýhodněni možným pobíráním otcovské dávky: Belgie, Dánsko, Francie, Norsko, Švédsko, Velká Británie a další. Mezi státy, kde otcové dosud nemohou pobírat tuto dávku jsou: Maďarsko, Německo a Rakousko jen dle dohody. Typické pro otcovskou dávku je její poskytování v raném věku dítěte od několika dnů do maximálně 3 týdnů. Výše otcovské dávky, která je čerpána po dobu otcovské dovolené je odvozena od výše platu či mzdy, kterou otec pobírá.¹⁰

1.4 Peněžítá pomoc v mateřství

Peněžítá pomoc v mateřství je dávkou nemocenského pojištění. „Nárok na peněžitou pomoc v mateřství má především pojištěnka, která porodila dítě. Nárok má však i pojištěnec, pokud převzal dítě do péče nahrazující péči rodiče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, pojištěnec, který pečuje o dítě, jehož matka zemřela nebo pojištěnec, který o dítě pečuje a je otcem dítěte nebo manželem ženy, která dítě porodila, pokud matka dítěte nemůže nebo nesmí o dítě pečovat pro závažné dlouhodobé onemocnění, pro které byla uznána dočasně práce neschopnou a nemá nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství. Nárok má dále i pojištěnec, který

⁹ Prorodinný balíček [on line]. [Cit- 2011- 3- 8]. Dostupné z WWW: http://www.mpsv.cz/files/clanky/5898/komplet_balik.pdf

¹⁰ Tamtéž

pečuje o dítě a je otcem dítěte nebo manželem ženy, která dítě porodila, pokud s matkou dítěte uzavřel písemnou dohodu, že bude pečovat o dítě, tuto dohodu lze uzavřít s účinkem na dobu nejdříve od počátku sedmého týdne po porodu dítěte.“¹¹

Další podmínkou pro výplatu peněžité pomoci v mateřství je účast pojištěnce na pojištění alespoň po dobu 270 kalendářních dní v posledních dvou letech před dnem nástupu na peněžitou pomoc v mateřství. Výhodou ze strany zákonodárství je to, že se do doby 270 dní v posledních 2 letech, kterých musí být pojištěnka účastna pojištění započítává také doba studia na střední, vyšší odborné nebo vysoké škole nebo na konzervatoři považovaná za soustavnou přípravu na budoucí povolání, jestliže počátek šestého týdne před očekávaným dnem porodu připadne do období 270 dnů ode dne úspěšného ukončení studia. Započítává se do tohoto období také doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, pokud byl tento důchod odňat a po odnětí tohoto důchodu vznikla, popřípadě dále trvala pojištěná činnost.¹²

1.4.1 Podpůrčí doba u peněžité pomoci v mateřství

Jedná se o dobu, po kterou trvá mateřská dovolená, a po kterou má pojištěnka a v některých případech pojištěnec, viz výše, nárok na peněžitou pomoc v mateřství. Podpůrčí doba u peněžité pomoci v mateřství činí v současné době 28 týdnů u pojištěnky, která dítě porodila a 22 týdnů u pojištěnce.

Podpůrčí doba u peněžité pomoci v mateřství začíná nástupem na peněžitou pomoc v mateřství. Nástup na peněžitou pomoc v mateřství nastává

a) dnem, který pojištěnka určí v období od počátku osmého týdne do počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu; pokud pojištěnka tento den v tomto období neurčí, začíná podpůrčí doba od počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu,

b) dnem porodu, pokud k porodu došlo před počátkem podpůrčí doby uvedené v písmenu a),

c) dnem převzetí dítěte pojištěncem do péče¹³

¹¹ VESELÝ, Jiří, *Právo sociálního zabezpečení*. Vysoká škola aplikovaného práva, 2009, s. 62-63.

¹² Zákon o nemocenském pojištění [on line]. [Cit- 2011- 3- 8]. Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/nemocenske-pojisteni/cast3h4.aspx>, § 32 odst. 4.

¹³ Zákon o nemocenském pojištění [on line]. [Cit- 2011- 3- 8]. Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/nemocenske-pojisteni/cast3h4.aspx>, § 34.

1.5 Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství

Hlavním účelem vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství (VPTM) je zajistit těhotné zaměstnankyni a ženě po porodu stejné hmotné zabezpečení, jaké měla před tím, než otěhotněla. Pokud žena koná práci, která je těhotným ženám zakázána nebo podle lékařského posudku ohrožuje její těhotenství, je v době těhotenství převedena na jinou práci, při níž může bez svého zavinění dosahovat nižšího započitatelného příjmu. V tom případě má nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství. Za obdobných podmínek se vyrovnávací příspěvek poskytuje i matkám do konce devátého měsíce po porodu. Pokud žena bude převedena na jinou práci a bude zaměstnána na kratší pracovní úvazek, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství jí nenáleží.¹⁴

Zaměstnankyni, která byla v době těhotenství a mateřství převedena na jinou práci, protože práce, kterou předtím pojištěnka konala, je zakázána těhotným ženám, nebo podle rozhodnutí ošetřujícího lékaře ohrožuje její těhotenství, tudíž má zaměstnankyně nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, který jí náleží v době těhotenství a v období do konce devátého měsíce po porodu nebo v období kojení. Zaměstnankyni se vyplácí vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství pouze v tom období a za určité dny, ve kterých trvalo převedení na jinou práci. Těhotné zaměstnankyni se vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství vyplácí nejdéle do počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu. Souvisí to s tím, že právě v tomto období začíná mít zaměstnankyně nárok na peněžitou pomoc v mateřství.¹⁵

¹⁴ PŘIB, Jan et al. *Mateřská a rodičovská dovolená*. Praha Grada Publishing, 2002, s. 67.

¹⁵ VESELÝ, Jiří, *Právo sociálního zabezpečení*. Vysoká škola aplikovaného práva, 2009, s. 63-64.

1.5.1 Podmínky nároku na VPTM

Nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství má žena, pokud dosahuje bez svého zavinění nižšího započitatelného příjmu, než tomu bylo před tím, než byla převedena na jinou práci nebo ustanovena na jiné služební místo. Nárok může uplatnit:

- a) těhotná zaměstnankyně, která je převedena na jinou práci, protože práce, kterou předtím konala, je zakázána těhotným ženám nebo podle rozhodnutí ošetřujícího lékaře ohrožuje její těhotenství
- b) zaměstnankyně, která je v období do konce devátého měsíce po porodu převedena na jinou práci, protože práce, kterou předtím konala, je zakázána matkám do konce devátého měsíce po porodu nebo podle rozhodnutí ošetřujícího lékaře ohrožuje její zdraví nebo mateřství
- c) zaměstnankyně, která kojí a je převedena na jinou práci, protože práce, kterou předtím konala, je zakázána kojícím ženám nebo podle rozhodnutí ošetřujícího lékaře ohrožuje její zdraví nebo schopnost kojení
- d) těhotná příslušnice, příslušnice do konce devátého měsíce po porodu nebo příslušnice, která kojí, jestliže byla odvolána z dosavadního služebního místa, neboť to vyžaduje její bezpečnost a ochrana zdraví při práci, a byla ustanovena na jiné služební místo
- e) těhotná zaměstnankyně nebo příslušnice činná v uměleckém oboru, která je převedena na jinou práci nebo ustanovena na jiné služební místo, protože z důvodu těhotenství nemůže veřejně vystupovat.¹⁶

¹⁶ Zákon o nemocenském pojištění [on line]. [Cit- 2011- 3- 8]. Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/nemocenske-pojisteni/cast3h6.aspx>, § 42.

2. Historická východiska mateřství a rodičovství v pojetí sociálního zabezpečení

Zabezpečení občanů v nepříznivých sociálních situacích způsobených sociálními událostmi, z našeho úhlu pohledu mateřstvím a rodičovstvím, je problém každé společnosti. Společnost se jím musí zabývat a snažit se ho adekvátním způsobem řešit. Každá společnost nepříznivé sociální situace svých občanů řeší odlišným způsobem, závislým na stupni jejího rozvoje a ekonomické vyspělosti dané společnosti.¹⁷

2.1 Historie a vývoj práva sociálního zabezpečení

Vznik a vývoj moderních forem sociálního zabezpečení začíná až v 19. století, což je pravděpodobně zapříčiněno zrušením nevolnictví v roce 1781, což mělo za následek příliv venkovského obyvatelstva do měst a následný rozvoj průmyslové výroby. V 18. a na začátku 19. století stát řešil pouze některé dílčí sociální problémy. Československá republika převzala právní předpisy ze sociální oblasti z Rakouska – Uherska a postupně byly přijímány právní předpisy nové. Následně v období okupace a 2. světové války docházelo v sociální oblasti k několika změnám. Cílem bylo přizpůsobit naši sociální oblast tehdejšími politickým, hospodářským a měnovým podmínkám. Po roce 1948 došlo k zásadním změnám ve vývoji československého sociálního zákonodárství. Byla uskutečněna první a druhá reforma sociálního zabezpečení. Po roce 1989 byl systém sociálního zabezpečení na dobré úrovni, co se týče zabezpečení rodin s dětmi, v ostatních směrech však zaostával, proto bylo opět přistoupeno k zásadní reformě sociálního zabezpečení.¹⁸

2.2 Historie čerpání mateřské a rodičovské dovolené

První zákony týkající se mateřské dovolené se v Evropě začaly objevovat na přelomu 19. a 20. století. (Německo 1883, Švédsko 1891, Francie 1928) Po druhé světové válce byla zaváděna mateřská dovolená, která měla za úkol vrátit ženy, které

¹⁷ TRÖSTER, Petr et al. *Právo sociálního zabezpečení*. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 25.

¹⁸ Tamtéž s. 28, 30, 32, 34.

během války zastávaly práci mužů, do domácnosti. Cílem bylo znovu zavedení tradičních rolí v rodině. Matka byla v té době povinna opustit své pracovní místo na určitou dobu před a po porodu. Žena s dítětem byla ve většině případů závislá na příjmu svého manžela, protože mateřská dovolená nebyla finančně kompenzována státem, jak je tomu dnes.¹⁹

Zvrat nastal v 2. polovině 60. let 20. století, kdy se mateřská dovolená stala obdobím zotavení se po porodu a péči o narozené dítě, přičemž její pracovní místo bylo chráněno zákonem. Mateřská dovolená byla výsadou žen. Matce byl již v té době přiznán mateřský příspěvek, jehož účelem byla kompenzace ušlého příjmu matky pečující o dítě. Již v té době se ozývaly hlasy pro zavedení mateřské dovolené i pro otce dítěte v rámci zrovnoprávnění postavení mužů a žen v rodině. Institut mateřské dovolené zůstal ve většině zemí zachován až do dnešní doby, ale byl navíc rozšířen rodičovskou dovolenou, která je přístupná pro oba rodiče. Rodičovská dovolená má zpravidla delší trvání a je méně finančně kompenzována než mateřská dovolená. Výše podpory rodin ze strany státu se odvíjí od finanční situace a ekonomické úrovně dané země.²⁰

2.2.1 Historie čerpání mateřské dovolené v našich zemích

„V Československu byla mateřská dovolená zavedena v 50. letech 20. století a měla délku 18 týdnů, zprvu ovšem byla neplacená. Příspěvek na mateřské dovolené začal být poskytován až od roku 1970, kdy byl vyplácen matce pečující o dítě do 1 roku věku, od roku 1971 byla doba vyplácení prodloužena na dva roky, pokud žena pečovala ještě o další starší dítě či děti. V roce 1988 byla doba vyplácení rozšířena na tři roky, ovšem zase pouze za podmínky, že matka pečovala zároveň o další starší dítě.“²¹

„Až do roku 1984 neměli muži nárok na poskytnutí žádného příspěvku ze systému sociálního nebo nemocenského zabezpečení v souvislosti s péčí o dítě. Od roku 1985 do roku 1990 měl na pobírání mateřského příspěvku nárok ten muž, který byl svobodný, ovdovělý, rozvedený nebo z jiných vážných důvodů osamělý a nežil

¹⁹ Podpora využívání rodičovské dovolené muži [on line]. [Cit- 2011- 3- 8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/956/pruzkum.pdf>

²⁰ Tamtéž

²¹ Legislativní možnosti podpory aktivního otcovství [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.proequality.cz/res/data/005/000650.pdf>

se svou družkou, anebo na muže, jehož manželka nemohla ze závažných důvodů (zpravidla zdravotních) o dítě pečovat.“²²

V roce 1990 byl nově zaveden rodičovský příspěvek, na jehož pobírání měli nárok matky i otcové, kteří pečovali alespoň o jedno dítě ve věku do tří let (nebo do sedmi let, pokud šlo o dítě, které je dlouhodobě těžce zdravotně postižené a vyžaduje mimořádnou péči). Otcové sice měli nárok na pobírání rodičovského příspěvku, ale na rozdíl od matek je zaměstnavatel nebyl povinen uvolnit ze zaměstnání (muži museli rozvázat pracovní poměr). Institut rodičovské dovolené byl zaveden od roku 2001 novelou zákoníku práce (zákon 155/2000 Sb.), čímž byli muži zrovnoprávněni s ženami v nároku na čerpání neplaceného volna v souvislosti s péčí o děti. Mužům tak je v případě čerpání rodičovské dovolené garantována stejná ochrana ve sféře práce jako ženám a zaměstnavatel ho musí uvolnit, pokud se muž rozhodne pečovat o narozené či osvojené dítě.²³

Stručné nastínění historie vývoje mateřské dovolené nám pomůže pochopit vývoj a sled změn, které předcházely dnešní podobě mateřské a rodičovské dovolené. Za velkou změnu lze považovat větší liberálnost ve volbě čerpání rodičovské dovolené matky či otce oproti minulým letům a z toho plynoucí stejná práva otců a matek. Je v tomto případě třeba zmínit zvyšující se rovnoprávnost mezi muži a ženami v pobírání rodičovského příspěvku a s tím související podpory ze strany zaměstnavatele.

²² Legislativní možnosti podpory aktivního otcovství [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.proequality.cz/res/data/005/000650.pdf>

²³ Tamtéž

3. Dávky státní sociální podpory

Stát podporuje své občany pomocí dávek státní sociální podpory. Dávky, které jsou poskytovány v rámci systému státní sociální podpory, byly od roku 1995 poskytovány z různých sociálních systémů, jejichž právní úprava nebyla přehledná a v některých případech neodpovídala potřebám současného vývoje. V souvislosti s valorizačními úpravami byly proto v 1. polovině 90. let postupně měněny základní principy jejich konstrukce tak, aby zavedení systému státní sociální podpory do praxe bylo co nejjednodušší.²⁴

Státní sociální podpora představuje systém dávek, které mají především rodinám s dětmi finanční cestou přispět na úhradu zvýšených nákladů souvisejících s péčí o děti. Dávky státní sociální podpory, které bezprostředně souvisejí s narozením a následnou péčí o dítě jsou porodné, rodičovský příspěvek a přídavek na dítě.²⁵

3.1 Základní podmínky pro přiznání dávek

Úřady státní sociální podpory posoudí stav klienta žádajícího o dávky státní sociální podpory, nejen dle zákona č. 117/ 1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, ale vychází při jejich posuzování z některých dalších navazujících právních předpisů, zejména ze zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 500/2004 Sb., správním řádu, ve znění pozdějších předpisů a dalších.

Mezi základní podmínky, které musí žadatel splnit, aby mu kterákoli dávka státní sociální podpory mohla být vyplacena je, že žadatelem musí být fyzická osoba, z toho vyplývá, že právnické osobě nelze přiznat žádnou dávku státní sociální podpory. Další obecná podmínka se týká pobytu na území České republiky. Jde-li o dávku při níž se nezjišťuje rozhodný příjem v rodině, musí oprávněná osoba plnit podmínku pobytu na území České republiky. Oprávněnou osobou je osoba, která má na dávku státní sociální podpory nárok. V případě, že jde o dávky u nichž se zjišťuje rozhodný příjem v rodině, musí podmínku pobytu plnit nejen oprávněná osoba, ale

²⁴ KREBS, Vojtěch et al. *Sociální politika*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 270.

²⁵ BURDOVÁ, E., SCHMIED, Z., ŽENÍŠKOVÁ, M., *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: ASPI, 2008, s. 33.

i všechny osoby společně posuzované. Pro osoby, které jsou jinými státními příslušníky, platí zvláštní právní předpisy.²⁶

3.2 Rodičovský příspěvek

Varianta čerpání rodičovského příspěvku	Věk dítěte				
	0 - 22 týdnů	22 týdnů - 21 měsíců	21 měsíců - 2 roky	2 roky - 3 roky	3 roky - 4 roky
Rychlejší čerpání	PPM	11 400 Kč	11 400 Kč		
Klasické čerpání	PPM	7 600 Kč	7 600 Kč	7 600 Kč	
	0-22 týdnů	22 týdnů - 9 měsíců	10 měsíců - 4 roky		
Pomalejší čerpání s nárokem na PPM	PPM	7600 Kč	3800 Kč		
Pomalejší čerpání bez nároku na PPM	7600 Kč	7600 Kč	3800 Kč		

Výše rodičovského příspěvku je rozdílná pro jednotlivé varianty a činí:

- a) 11 400 Kč měsíčně ve zvýšené výměře
- b) 7 600 Kč měsíčně v základní výměře
- c) 3 800 Kč měsíčně ve snížené výměře

Rodič si může zvolit variantu čerpání rodičovského příspěvku, podle toho, kterou upřednostní především také na základě podmínek, které jsou stanoveny zákonem. Viz příloha č.1 Tiskopis žádosti o rodičovský příspěvek.

Rodičovský příspěvek upravuje § 30 – 32 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Nejprve je žádoucí si stanovit, kdo by měl mít skutečný nárok na rodičovský příspěvek. „Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně

²⁶ BURDOVÁ, E., SCHMIED, Z., ŽENÍŠKOVÁ M., *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: ASPI, 2008, s. 33-34.

a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině.“²⁷ Rodiče se by se měli dohodnout, který z nich bude rodičovský příspěvek pobírat, protože příspěvek náleží jen jednomu z nich. Pokud nedojde k dohodě mezi rodiči dítěte, určí úřad státní sociální podpory, kterému z rodičů rodičovský příspěvek přizná.

3.2.1 Rodičovský příspěvek ve zvýšené výměře

V současné době činí rodičovský příspěvek ve zvýšené výměře 11 400 Kč měsíčně a náleží rodiči do dvou let věku dítěte. Aby mohl rodič pobírat rodičovský příspěvek ve zvýšené výměře je třeba splnit následující podmínky: „Rodiči vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo peněžitou pomoc nejméně ve výši 380 Kč za kalendářní den z důvodu porodu nebo převzetí dítěte zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek.“²⁸ Další podmínkou, aby rodiči byl přiznán rodičovský příspěvek ve zvýšené výměře je: „Rodič musí tuto volbu provést nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž dítě zakládající nárok na rodičovský příspěvek dosáhlo 22 týdnů života.“²⁹ Rodič dítěte si příspěvek ve zvýšené výměře zvolí zpravidla tehdy, když chce nastoupit dříve do pracovního procesu.

3.2.2 Rodičovský příspěvek v základní výměře

Nárok na rodičovský příspěvek v základní výměře, která činí 7 600 Kč měsíčně, náleží rodiči do dovršení 21 měsíců věku dítěte, jestliže nevznikl nárok na rodičovský příspěvek ve zvýšené výměře. Pokud rodič nezvolí volbu rodičovského příspěvku, bude mu automaticky poskytován rodičovský příspěvek v základní výměře 7 600 Kč měsíčně. Rodiči náleží rodičovský příspěvek od 21. měsíce věku dítěte do 3 let věku dítěte, pouze za splnění zákonem stanovených podmínek v případě, že rodiči vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství, avšak v tomto případě postačí, když ženě vznikne nárok alespoň na nemocenské poskytované v souvislosti s porodem.³⁰ Novinkou pro letošní rok 2011, na kterou by si měli

²⁷ BURDOVÁ, E., SCHMIED, Z., ŽENÍŠKOVÁ, M., *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. Praha :ASPI, 2008, s. 79.

²⁸ Tamtéž s. 81.

²⁹ Tamtéž s. 84.

³⁰ Tamtéž s. 86.

rodiče dětí, kteří chtějí čerpat základní výměru rodičovského příspěvku je, že musí provést volbu pobírání rodičovského příspěvku v základní výměře nejpozději do konce kalendářního měsíce v němž jejich dítě dosáhne 9 měsíců věku.³¹

3.2.3 Rodičovský příspěvek ve snížené výměře

Pokud žádný z rodičů neprovedl volbu rodičovského příspěvku, ani nesplnil další podmínky pro vznik takového nároku, náleží jednomu z rodičů rodičovský příspěvek ve snížené výměře. V případě pobírání tohoto druhu čerpání rodičovského příspěvku nezáleží na tom, zda rodiči vznikl nárok na nemocenské pojištění, které se poskytuje v souvislosti s narozením dítěte. Rodiče v tomto případě neprovádějí volbu nároku na rodičovský příspěvek.³²

Rodiči náleží rodičovský příspěvek vždy do 9 měsíců věku dítěte ve výši 7600 Kč měsíčně a od 10. měsíce až do 4 let věku dítěte ve výši 3800 Kč měsíčně.³³

3.3 Volba nároku na rodičovský příspěvek

Z logiky věci vyplývá, že volbu nároku na rodičovský příspěvek může provést jen rodič, který na něj má v době volby nárok. Tato volba musí mít formu písemné žádosti a nelze ji později měnit a to žádným z rodičů, ani rodičem, který později převzal dítě do péče nahrazující péči rodičů.³⁴ Rodič si musí pečlivě zvážit, na jaký druh rodičovského příspěvku by měl podle zákona nárok a který by byl pro něj nejvýhodnější. Následně na předepsaném tiskopise vyplní žádost o rodičovský příspěvek, viz příloha č.2 Tiskopis žádosti o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek, a odevzdá jej na příslušném sídle, určeném dle místa pobytu, státní sociální podpory. Úřady poskytující státní sociální podporu sídlí v každém okresním městě a mají své pobočky v řadě dalších měst.

³¹ Čerpání rodičovského příspěvku od 1.ledna 2011 [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/10046>

³² BURDOVÁ, E., SCHMIED, Z., ŽENÍŠKOVÁ, M., *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: ASPI, 2008, s. 87.

³³ Čerpání rodičovského příspěvku od 1.ledna 2011 [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/10046>

³⁴ BURDOVÁ, E., SCHMIED, Z., ŽENÍŠKOVÁ, M., *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: ASPI, 2008, s. 89.

3.4 Porodné

Porodné jak je již výše zmíněno je dávkou státní sociální podpory. Porodné upravuje § 44 až 46 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o jednorázovou dávku, která náleží zpravidla matce dítěte v souvislosti s porodem dítěte. Hlavním účelem této dávky je přispět rodiči na nákup potřebných věcí v souvislosti s narozením dítěte. Na rozdíl od přiznání rodičovského příspěvku, se matka o dítě nemusí po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečovat, ale pro přiznání dávky postačí, že dítě porodí. Nezáleží také na tom, zda si dítě ponechá ve své péči, zda ho odloží do zdravotnického zařízení, dá souhlas s osvojením dítěte, zda dítě opustí. Žena, která žádá o porodné musí prokázat, že se jednalo o porod dítěte, protože při potratu nárok na porodné nevzniká. V případě přiznání porodného není rozhodující, zda se dítě narodilo živé nebo mrtvé, důležité je, že došlo k porodu. Porodné se poskytuje na základě podané žádosti o dávku. Oprávněnost žádosti se prokazuje obvykle rodným listem, v případě, že se dítě narodilo živé. V opačném případě se prokazuje skutečnost, že se dítě narodilo při porodu mrtvé, zvláštním potvrzením matriky.³⁵

3.4.1 Podmínky nároku na porodné

Zákon č.117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, vymezuje v ustanoveních § 44 a § 45 podmínky, za kterých vzniká nárok na porodné.

„Nárok na porodné má, nepřevyšuje-li rozhodný příjem v rodině součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,40, žena,

- a) která porodila své první živé dítě,
- b) které se současně s prvním živě narozeným dítětem narodilo další živé dítě nebo děti, pokud jí před tímto porodem nevznikl nárok na porodné podle § 45 odst. 1.“³⁶

³⁵BURDOVÁ, E., SCHMIED, Z., ŽENÍŠKOVÁ, M., *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: ASPI, 2008, s. 76, 77.

³⁶ Podmínky nároku na porodné [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: [http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-117-1995-sb-zakon-o-statni-socialni-podpore/cast-treti-hlava-osma/ § 44 odst. 2.](http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-117-1995-sb-zakon-o-statni-socialni-podpore/cast-treti-hlava-osma/§44odst.2)

Nárok a porodné má rovněž otec prvního živě narozeného dítěte, jestliže žena, která dítě porodila, zemřela, a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě.³⁷ Nárok na porodné má otec dítěte, bez ohledu na to zda je, či není manželem ženy, která dítě porodila.

„V případě svěřeni dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů manželům náleží porodné jen jednomu z manželů určenému na základě dohody manželů. Nedohodnou-li se manželé, určí orgán, který o porodném rozhoduje, kterému z manželů se porodné přizná.“³⁸

O porodné se žádá na místně příslušném úřadu práce. Zde žadatelka či žadatel o porodné vyplní tiskopis, viz příloha č.3 Tiskopis žádosti o porodné, se žádostí o porodné. V něm uvede své osobní údaje, jméno a rodné číslo novorozeného dítěte (dětí). Dále v tiskopise zaškrtnete, kdo o dávku žádá, v naprosté většině případů matka. V nutné připomenout, že porodné je dávkou určenou pro matku, ostatní osoby na ni mají nárok pouze ve výjimečných situacích (viz § 44 a § 45 zákona o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů) V oddíle C nově od 1.1 2011 vyplní, žadatelka/ žadatel o porodné, údaje o ostatních osobách, které s dítětem/děťmi patří do okruhu společně posuzovaných osob. Oddíl D obsahuje informace, jakým způsobem vám má být dávka zaslána. Máte dvě možnosti. buď si dávku nechat zaslat na bankovní účet, nebo poštovní poukázkou na určenou adresu. V oddíle E vyplní žadatel svou státní příslušnost a na závěr prohlášení. Nakonec připojíte místo, datum a podpis. Je žádoucí vyplnit všechny údaje do tiskopisu pravdivě. Svým podpisem také dáváte souhlas k tomu, aby státní orgány sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, údaje o trvalém pobytu. K žádosti je nutné doložit průkaz totožnosti žadatele, rodný list dítěte (dětí). V případě, že vám dítě bylo svěřeno do péče nahrazující péči rodičů navíc tiskopis o rozhodnutí příslušného orgánu.³⁹

³⁷ Podmínky nároku na porodné [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-117-1995-sb-zakon-o-statni-socialni-podpore/cast-treti-hlava-osma/§44odst.2>.

³⁸ Tamtéž § 45 odst. 4.

³⁹ FRYUJAFOVÁ, Eva, *Mateřská a rodičovská dovolená v otázkách a odpovědích*. Computer Press, Brno, 2007, s. 30-31.

3.4.2 Výše porodného

Stát hledá možnosti, jak ještě více ušetřit finance z již tak zadluženého státního rozpočtu. Proč nevzít potřebné finanční prostředky matkám po porodu. Poslanci argumentují převážně tím, že finanční prostředky vynaložené na druhé dítě nejsou již tak citelné, jako při pořizování vybavičky na první dítě. Lze se domnívat, že je to necitelný krok vůči matkám a převážně rodinám plánující více dětí.

„Touto dávkou se rodině s nízkými příjmy jednorázově přispívá na náklady související s narozením prvního dítěte. Nárok na porodné je vázán na stanovenou hranici příjmů v rodině, která v kalendářním čtvrtletí předcházejícím narození dítěte musí být nižší než 2,40 násobek životního minima rodiny. Výše porodného činí 13 000 Kč na první živě narozené dítě. Narodí-li se s prvním živě narozeným dítětem další živě narozené dítě nebo děti, výše porodného činí 19 500 Kč.“⁴⁰

3.5 Přídavek na dítě

Mezi základní dávky státní sociální podpory patří mj. přídavek na dítě, viz příloha č.4 Tiskopis žádosti o přídavek na dítě. Tato dávka je poskytována dlouhodobě rodinám s dětmi za účelem pomoci jim pokrýt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí. Příjmová situace většiny českých rodin je v nynější době taková, že vyžaduje určitou podporu státu. Stát touto dávkou státní sociální podpory kompenzuje nižší životní úroveň rodinám, které zabezpečují potřeby svých dětí oproti rodinám bezdětným.⁴¹

3.5.1 Podmínky nároku na přídavek na dítě

Při poskytování dávky je testován příjem rodiny v předešlém kalendářním roce (tzn. že například pro poskytování přídavku na dítě od 1. října 2008 do 30. září 2009 je rozhodující výše příjmu rodiny v roce 2007). Přídavek na dítě je poskytován nezaopatřeným dětem, které žijí v rodině, jejíž rozhodný příjem nepřesáhne 2,40 násobek životního minima rodiny. Přídavek na dítě je vyplácen ve třech částkách podle věku nezaopatřeného dítěte. Přídavek na nezletilé dítě je vyplácen osobě, která

⁴⁰ Porodné [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/2>

⁴¹ KREBS, Vojtěch et al. *Sociální politika*. Praha : Wolter Kliwer ČR, 2010, s. 274.

má dítě v přímém zaopatření, po dosažené zletilosti nezaopatřeného dítěte se vyplácí tento příravek právé jemu.⁴²

3.5.2 Výše příravku na dítě⁴³

Věk nezaopatřeného dítěte v rodině	Výše příravku na dítě v Kč měsíčně
do 6 let	500
od 6 do 15 let	610
Od 15 do 26 let	700

⁴² KREBS, Vojtěch et al. *Sociální politika*. Praha : Wolter Kliwer ČR, 2010, s. 274-275.

⁴³ Tamtéž s. 275.

4. Mateřství a rodičovství z pohledu pracovního práva

V pracovním právu a nejen v něm je zakotveno rovné zacházení s muži a ženami. Všichni zaměstnanci pečující o děti mají zákonem stanovenou možnost úpravy pracovní doby a přestávek v práci. Ženám jsou některé práce zakázány vykonávat, z důvodu fyzické nepřiměřenosti, pracemi ohrožující jejich mateřské poslání, pracemi pod zemí při těžbě nerostů nebo při ražení tunelů a štol a dalších. K tomuto účelu slouží *vyhláška č. 288/2003 Sb., které se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám a ženám do konce devátého měsíce po porodu*. Existují výjimky, které jsou uvedeny v zákoníku práce. Matka a otec dítěte se mohou účastnit pracovního procesu. Jeden z nich, zpravidla matka dítěte, zůstává s dítětem doma a stará se o něj a může pobírat před narozením dítěte vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, peněžitou pomoc v mateřství a po narození dítěte má zpravidla matka při dodržení stanovených podmínek nárok na porodné. V případě, že splní zákonem stanovené podmínky, má nárok na peněžitou pomoc v mateřství, na kterou navazuje rodičovský příspěvek v určité době trvání, který si matka dle zákona a svého uvážení zvolí. Z toho jednoznačně vyplývá, že dítě by mělo být dostatečně finančně zajištěno, aby se o něj matka a otec mohli řádným způsobem starat a zabezpečit jeho příznivý vývoj. V případě nedostatku financí si mohou matky také přivydělat. V současné době je to stále se rozvíjející trend matek na mateřské dovolené. V první řadě nechtějí ztratit kontakt se svou bývalou prací, chtějí se dále zdokonalovat, aby neustrnuly a jejich návrat do pracovního procesu nebyl tak svízelný.

Žena, která se rozhodne pro rodičovskou roli, najednou ztratila na pracovním trhu svou pracovní příležitost, i bez ohledu na dosažené vzdělání, znalosti, schopnosti a praxi. Z pohledu některých zaměstnavatelů se žena, která se rozhodne být matkou, stává znevýhodněnou vůči ostatním.⁴⁴ Tento přístup ze strany zaměstnavatelů však není pravidlem, někdy bývají matky na mateřské a rodičovské dovolené vyhledávány a uplatňovány v pracovním procesu. O této problematice více v kapitole: Výhody a možnosti zaměstnavatelů zaměstnávat osoby na rodičovské dovolené.

⁴⁴ ŠTRAMBERKOVÁ, J., ŠTEFKO, M., *Využívání mateřské a rodičovské dovolené*. Český helsinský výbor, 2007, s. 93.

4.1 Situace na trhu práce

„Situace rodin s dětmi je silně ovlivněna podmínkami rodičů na trhu práce. Navzdory častým výskytům sdílení rodičovských povinností oběma rodiči a zvyšujícímu se počtu mužů, kteří se podílejí na péči o domácnost, je péče o děti ve větší míře záležitostí žen. Přitom pro českou rodinu je od doby totalitního režimu typické zapojení obou partnerů do placené práce (hovoříme o tzv. dvoupříjmové rodině) a české ženy mají již dlouhou tradici v zaměstnávání mimo domov.“⁴⁵

4.2 Rovné zacházení s muži a ženami v pracovním právu

V České republice je rovnost mezi pohlavími zakotvena v Listině základních práv a svobod a to v čl. 1 a čl. 3 odst. 1, kde je stanoveno, že „*lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti i právech*“ a že „*základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví*“. Tato úprava přímo platí, jak pro oblast pracovního práva, tak pro právo sociálního zabezpečení. Nejen Listina základních práva a svobod zakotvuje svobodu a rovnost všech lidí bez rozdílu.

Touto problematikou se zabývá také zákon č. 198/2009 Sb., ze dne 23. dubna 2008, *o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů*, nazvaný jako Antidiskriminační zákon. Tento zákon blíže specifikuje rovné zacházení a zákaz diskriminace ve věcech: práva na zaměstnání a přístup k zaměstnání, přístup k sociálnímu zabezpečení, přiznání a poskytování sociálních služeb a další.⁴⁶ Antidiskriminační zákon uvádí v základních pojmech § 2, co považuje za diskriminaci z důvodu pohlaví, uvádí: „Za diskriminaci z důvodu pohlaví se považuje diskriminace z důvodu těhotenství, mateřství a otcovství a z důvodu pohlavní identifikace.“⁴⁷

Zákaz jakékoliv diskriminace je také stanoven v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, kde v Hlavě IV. § 16 se ustanovuje rovné zacházení, zákaz diskriminace a důsledky porušení práv a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů. Tato IV. Hlava zákona také odkazuje na výše zmiňovaný antidiskriminační zákon.

⁴⁵ *Národní zpráva o rodině*, MPSV, 2004, s. 145.

⁴⁶ Antidiskriminační zákon [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.ochrance.cz/diskriminace/antidiskriminacni-zakon/>

⁴⁷ Tamtéž

4.3 Zákaz některých prací pro ženy

Podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, ženy nesmějí být zaměstnávány pod zemí při těžbě nerostů nebo při ražení tunelů a štol, s výjimkou žen, které vykonávají : odpovědné a řídicí funkce a nekonají přímo manuální práci, žena ve zdravotnictví a sociálních službách, při provozní praxi při studiu, práce, která není vykonávána manuálně, a je jí nutno občas konat pod zemí. Ženy rovněž nesmějí být zaměstnávány pracemi, které škodí jejich organismu a jsou pro ně z důvodu fyzické zátěže nevhodné, jedná se převážně o práce, které ohrožují její mateřské poslání. Těhotná žena nesmí být zaměstnávána pracemi, jež podle lékařského posudku ohrožují její těhotenství, a to platí také o ženě kojící a o matce do konce devátého měsíce po porodu.⁴⁸

Touto problematikou zákazu prací ženami v těhotenství a mateřství a pro ženy do konce devátého měsíce po porodu se zabývá vyhláška č. 288/ 2003 Sb. ze dne 25.srpna 2003, kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu.

4.4 Pracovní doba žen a zaměstnanců pečujících o děti

„Zákon definuje pracovní dobu jako dobu, v níž je zaměstnanec povinen vykonávat pro zaměstnavatele práci.“⁴⁹ Zaměstnavateli je v souvislosti s pracovní dobou uložena povinnost přihlížet k potřebám žen pečujících o děti. Požádá-li žena pečující o dítě mladší patnácti let nebo těhotná žena o zkrácení pracovní doby či o jinou vhodnou úpravu pracovní doby, je zaměstnavatele povinen vyhovět její žádosti, pokud tato skutečnost nenaruší chod podniku. V tomto případě také musí platit zásada rovného postavení mužů a žen v pracovním procesu. V případě, že zaměstnankyně pečující o dítě požádá o vhodnou úpravu pracovní doby, má i zaměstnanec pečující o dítě podle zákona tuto možnost.⁵⁰

⁴⁸ PŘIB, Jan et al. *Mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: GRADA Publishing, 2002, s. 30.

⁴⁹ Tamtéž s. 21.

⁵⁰ Tamtéž

4.4.1 Kratší pracovní doba

Kratší pracovní dobu si může zaměstnavatel se zaměstnancem sjednat v pracovní smlouvě. Zaměstnavatel musí na pracovišti vytvořit takové podmínky, aby této žádosti ženy o kratší pracovní dobu mohlo být vyhověno. Pokud zaměstnavatel nevyhoví těmto žádostem, i když mu v tom nebrání vážné provozní důvody, má žena možnost se domáhat svého nároku soudní cestou. Kratší pracovní doba může být rozvržena na všechny pracovní dny, nebo pouze na části pracovních dnů. Konečné rozhodnutí o kratší pracovní době záleží vždy na zaměstnavateli. Na sjednání kratší pracovní doby nemá zaměstnanec nárok.⁵¹

4.4.2 Práce přesčas

„Práci přesčas je práce konaná zaměstnancem na příkaz zaměstnavatele nebo s jeho souhlasem nad stanovenou týdenní pracovní dobu...“⁵²

„Zaměstnavatel nesmí práci přesčas zaměstnávat těhotné ženy a ženy pečující o dítě mladší jednoho roku.“⁵³ Zaměstnavatel není povinen zjišťovat zda je žena těhotná a zdali jí může povolit přesčasovou práci. Záleží na ženě, jak uzná za vhodné, vzhledem k ochraně svého zdraví a zdraví svého nenarozeného dítěte, zda přesčasovou práci bude vykonávat. Zaměstnankyně by měla tuto skutečnost zaměstnavateli oznámit. Zaměstnavatel do té doby, než se o těhotenství ženy dozví, neporušuje žádný právní předpis, tudíž mu nehrozí žádné sankce.

4.4.3 Přestávky ke kojení

Nárok na uplatnění přestávek ke kojení může nastat tehdy, když matka dítěte nastoupila do zaměstnání a v téže době nadále své dítě kojí. Na rodičovské dovolené zůstal s dítětem otec. U zaměstnavatele jí vznikne nárok dle zákoníku práce, kromě přestávek v práci, také na zvláštní přestávky ke kojení. Zajímavostí je, že na rozdíl od přestávek v práci, za které zaměstnanci mzda nepřísluší, přestávky ke kojení se do pracovní doby započítávají a poskytuje se za ně náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku. Přestávky ke kojení může matka uplatit i na začátku či konci směny, ne jen v jejím průběhu, jak je tomu při uplatňování přestávek v práci.

⁵¹ PŘIB, Jan et al. *Mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: GRADA Publishing, 2002, s. 22.

⁵² Tamtéž s. 24.

⁵³ Tamtéž s. 25.

Poskytování přestávek ke kojení vyžadují i příslušné mezinárodně právní dokumenty.⁵⁴

4.5 Práva a povinnosti zaměstnavatelů vůči rodičům

Zákoník práce stanoví práva a povinnosti zaměstnavatelů ke svým zaměstnancům a zaměstnanců ke svým zaměstnavatelům a ty je nutné v pracovně právních vztazích dodržovat. Je žádoucí se v tomto směru řídit pravidlem, že neznalost zákona neomlouvá. Proto bychom chtěli v následujících podkapitolách připomenout na co by si měli zaměstnavatelé dát pozor v pracovněprávních vztazích a na co mají zaměstnanci-rodiče nárok.

4.5.1 Práva a povinnosti zaměstnavatelů vůči těhotné zaměstnankyni

Těhotná zaměstnankyně je z hlediska pracovně právních předpisů chráněnou osobou. Dle našeho mínění je tento pracovně právní předpis k ochraně těhotných žen důležitý, protože by mohlo dojít při výkonu některých prací k ohrožení nebo poškození zdraví těhotné zaměstnankyně, ale i jejího dosud nenarozeného dítěte.

Zaměstnankyně by měla o svém těhotenství informovat svého zaměstnavatele, avšak žádný právní předpis jí tuto povinnost neukládá. Z toho vyplývá, že zaměstnavateli nehrozí žádné sankce z důvodu zaměstnávání těhotných žen pracemi, které jsou těhotným ženám zakázány- viz vyhláška č 288/2003 Sb., které se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám a ženám do konce devátého měsíce po porodu, pokud o této skutečnosti zaměstnavatel nebyl informován.

Jakmile se zaměstnavatel dozví o těhotenství své zaměstnankyně, je jeho povinností posoudit vhodnost této práce pro těhotné ženy. To znamená, zda práce, kterou těhotná žena vykonává, není uvedena v seznamu prací, které jsou těhotným ženám zakázány (viz vyhláška č.288/2003 Sb., v které se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám a ženám do konce devátého měsíce po porodu).

⁵⁴ PŘIB, Jan et al. *Mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: GRADA Publishing, 2002, s. 28.

V případě, že vykonávaná práce je pro těhotnou ženu zakázaná, musí ji zaměstnavatel automaticky převést na práci pro ni vhodnou. Tento zákaz je absolutní, i v případě, že by žena nesouhlasila s převedením na jinou práci, či dokonce vyžadovala vykonávat dosavadní práci, zaměstnavatel to musí striktně odmítnout a další výkon zakázané pracovní činnosti jí neumožnit. V některých případech jde o individuální předpoklady o vhodnosti pracovní činnosti konkrétních těhotných žen. Za těchto okolností stanoví lékař ve svém posudku vhodnost či nevhodnost pracovní činnosti pro konkrétní těhotnou zaměstnankyni.⁵⁵

Těhotná zaměstnankyně může také požádat o zkrácení nebo jinou vhodnou úpravu pracovní doby. Zaměstnankyni lze vyhovět pouze pokud této změně pracovní doby nebrání jiné provozní důvody. Zaměstnavatel nesmí těhotnou zaměstnankyni zaměstnávat prací přesčas, o této problematice se zmiňujeme výše.

4.5.2 Výpověď z pracovního poměru daná těhotné zaměstnankyni, zaměstnankyni na mateřské dovolené a rodičům čerpajícím rodičovskou dovolenou

Těhotné zaměstnankyni a rodičům čerpajícím rodičovskou dovolenou může zaměstnavatel dát výpověď pouze z důvodů uvedených v §§ 53, 54, 55 zákoníku práce:

- „pokud se zaměstnavatel nebo jeho část ruší,
- zaměstnavatel nebo jeho část se přemísťuje,
- zaměstnankyně byla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu delší než 1 rok,
- zaměstnankyně porušila povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jí vykonávané práci zvláště hrubým způsobem.“⁵⁶

Je nutno uvést, že ochranná doba (doby, po kterou nesmí dát zaměstnavatel těhotné ženě výpověď), se do výpovědní doby nezapočítává, tudíž pracovní poměr skončí po uplynutí zbývajících částí výpovědní doby po skončení ochranné doby, pokud zaměstnanec nesdělí zaměstnavateli, že na prodloužení pracovního poměru

⁵⁵ŠTRAMBERKOVÁ, J., ŠTEFKO, M., *Využívání mateřské a rodičovské dovolené*. Český helsinský výbor, 2007, s. 75.

⁵⁶Tamtéž s. 77.

netrvá. U těhotenství je rozhodující jeho existence, nezáleží, zda o něm žena či zaměstnavatel v době výpovědi věděli. Výpověď daná těhotné zaměstnankyni by byla až na výše uvedené skutečnosti vždy neplatná. Okamžité zrušení pracovního poměru rodiči na rodičovské dovolené není z jiných důvodů než výše uvedených přípustné.⁵⁷

4.5.3 Nástup do zaměstnání po skončení mateřské dovolené

Nástup zaměstnankyně po skončení mateřské dovolené nebo zaměstnance po skončení rodičovské dovolené v rozsahu doby, po kterou je zaměstnankyně oprávněna čerpat mateřskou dovolenou, je zaměstnavatel povinen je zařadit na jejich původní práci a pracoviště, to upravuje § 47 zákoníku práce. Existuje zde výjimka, pokud práce, na kterou má dotyčná osoba opět nastoupit odpadla nebo pracoviště bylo zrušeno. Poté je zaměstnavatel musí zařadit na jinou práci odpovídající pracovní smlouvě.⁵⁸

4.5.4 Návrat na trh práce po skončení rodičovské dovolené

Rodičovskou dovolenou poskytuje zaměstnavatel rodičům na jejich žádost nejdéle však do 3 let věku dítěte. Poté nastává rozhodnutí na rodičích, zda ještě rok zůstanou s dítětem doma a budou čerpat rodičovský příspěvek nebo nastoupí do zaměstnání. Pokud ovšem chce rodič nastoupit z jakéhokoliv důvodu do zaměstnání dříve, než uvedl v žádosti o rodičovskou dovolenou. V praxi je to možné a stává se to, v takovém případě s tím zaměstnavatel musí souhlasit. V opačném případě může nastat situace, že rodič si chce prodloužit kratší čerpání dovolené, když tato doba uplyne musí do zaměstnání nastoupit, je možné rodičovskou dovolenou prodloužit. Prodlužování rodičovské dovolené je možné činit i opakovaně, avšak nejdéle do 3 let věku dítěte.

Nastane-li situace, že se rodič rozhodne zůstat s dítětem doma i po skončení rodičovské dovolené, za současného pobírání rodičovského příspěvku až do 4 let věku dítěte. V tomto případě musí zaměstnanec svého zaměstnavatele požádat na vymezenou dobu o poskytnutí neplaceného volna, za který mu nenáleží mzda.

⁵⁷ ŠTRAMBERKOVÁ, J., ŠTEFKO, M., *Využívání mateřské a rodičovské dovolené*. Český helsinský výbor, 2007, s. 77.

⁵⁸ Tamtéž s. 79.

Zaměstnavatel ovšem nemusí souhlasit s neplaceným volnem poskytnutým zaměstnanci, protože zaměstnance potřebuje k výkonu pracovní činnosti. Rodič musí za těchto okolností nastoupit do zaměstnání. V případě, že by rodič odmítl nastoupit do zaměstnání, mohl by zaměstnavatel tuto situaci kvalifikovat jako porušení pracovních povinností se všemi následky.⁵⁹

Zda rodič nastoupí či nenastoupí do zaměstnání po skončení rodičovské dovolené záleží pouze na něm a jeho zaměstnavateli. Je žádoucí, aby byli schopni se rozumně dohodnout ku prospěchu oběma stranám.

4.6 Výhody a možnosti zaměstnávat osoby na rodičovské dovolené

V současné době se neustále zvyšuje vzdělanost žen. Žena v minulosti byla matkou, která převážně pečovala o děti a domácnost. Zatímco muž byl hlavním živitelem rodiny. V současnosti je většina rodin závislá na příjmech obou rodičů. Žena, která se rozhodne pro rodičovskou roli se stává bez ohledu na své vzdělání, znalosti, dovednosti, schopnosti a praxi na pracovním trhu méně žádaná. Je třeba se ptát, zda nejde o skrytou diskriminaci ze strany budoucích zaměstnavatelů. Na správně fungujícím trhu práce by neměla být rozhodující okolnost, zdali žena hodlá mít v budoucnosti děti či nikoliv. Rozhodnutí by měla záležet na ženě a nelze připustit možnost, že by žena byla zaměstnavatelem donucena se možnosti stát se matkou kvůli své kariéře vzdávat a odsunout ji na neurčito, kvůli obavě ze ztráty zaměstnání či horší finanční situace a ztíženého návratu na své původní pracoviště. Proto by nejen ženy na mateřské či rodičovské dovolené, ale i muži na rodičovské dovolené, neměli zapomínat také na zvyšování své kvalifikace a upotřebitelnosti na trhu práce a především, aby neztráceli kontakt se svým zaměstnavatelem.

Rodič čerpající rodičovskou dovolenou může požádat zaměstnavatele o flexibilní pracovní uspořádání, které spočívá v práci na částečný úvazek, sdílení práce, flexibilní pracovní dobu či práci z domova. Kromě klasického pracovního poměru lze navíc využívat varianty dohod a provedení práce a dohody o pracovní činnosti. Je třeba si uvědomit, že za současné situace na trhu práce je nedostatek nabídky flexibilních forem zaměstnání. Také, že flexibilní formy zaměstnání jsou na trhu práce nedostatečně nabízeny, ale zároveň i relativně málo využívány. Je tomu

⁵⁹ŠTRAMBERKOVÁ, J., ŠTEFKO, M., *Využívání mateřské a rodičovské dovolené*. Český helsinský výbor, 2007, s. 80-81.

tak především z důvodu nízkého finančního výnosu v porovnání s rozsahem vykonávané činnosti, či z důvodu neznalosti pracovněprávních předpisů.⁶⁰

Mezi nejčastější pracovně - právní vztahy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci na mateřské či rodičovské dovolené řadíme:

4.6.1 Pružná pracovní doba

Nejčastějším důvodem využívání institutu pružné pracovní doby je lepší využití své pracovní doby a především upokojení osobních potřeb zaměstnankyň či zaměstnanců pečujících o děti. Rodič si při využití pružné pracovní doby v zaměstnání volí sám začátek, případně i konec pracovní doby v jednotlivých dnech. Od začátku pružné pracovní doby je zaměstnanec povinen setrvat na svém pracovišti a vykonávat práci přidělenou zaměstnavatelem dle pracovní smlouvy. Jedinou nevýhodou pružné pracovní doby ze strany zaměstnance by mohlo být, že na ni nevzniká právní nárok.⁶¹

4.6.2 Práce z domova

Práce z domova ve většině případů probíhá prostřednictvím informačních technologií. Nespornou výhodou práce z domova je úspora nákladů na pracovní místo a pronájem nebytových prostor. Je třeba se ptát, jaké nesporné výhody má tato práce a jaká je produktivita práce v případě výkonu pracovní činnosti z domova? Studie prokázaly vyšší produktivitu práce z domova než na pracovišti. Doma zaměstnanec pracuje delší dobu a minimalizují se také absence v době nemoci. Nespornou výhodou práce z domova je možnost zaměstnávat vynikající pracovníky i ze vzdálených oblastí. Odpadá někdy svízelné dopravování se do zaměstnání. Zaměstnavatel již nemusí při výběru vhodného zaměstnance zohledňovat vzdálenost bydliště zaměstnance od budoucího pracoviště. Všechny podrobnosti o práci z domova si sjednají zaměstnavatel se zaměstnancem v pracovní smlouvě. Pracovní

⁶⁰ ŠTRAMBERKOVÁ, J., ŠTEFKO, M., *Využívání mateřské a rodičovské dovolené*. Český helsinský výbor, 2007, s. 93-94.

⁶¹Tamtéž s. 94-95.

poměry takových zaměstnanců se řídí ustanoveními zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.⁶²

4.7 Možnosti uplatnění rodičů po skončení mateřské a rodičovské dovolené

Před rodičem po skončení mateřské a rodičovské dovolené stojí nelehký úkol, rozhodnout se a zvážit své možnosti pracovního nasazení a uplatnění na trhu práce. Rodič má několik možností, jak se zapojit zpátky na trh práce. Nejlepší pro rodiče by bylo vrátit se do zaměstnání ke svému původnímu zaměstnavateli. Obnovit si své znalosti a dovednosti a začít naplno pracovat ve svém původním zaměstnání a nadále rozšiřovat svou praxi ve stejném oboru. Toto je ideální případ navrácení rodiče do původního zaměstnání. Za určitých okolností na rodiče čeká po skončení mateřské a rodičovské dovolené svízelná situace v podobě hledání nového zaměstnání. Mají možnost uzavřít nový pracovní poměr u jiného zaměstnavatele, nebo pracovat brigádně. V případě nenastoupení do zaměstnání ihned po skončení mateřské a rodičovské dovolené, nezbyvá rodiči nic jiného, než hledat si zaměstnání za pomoci úřadu práce, či bez pomoci úřadu práce. Před hledáním nového zaměstnání je výhodné si zvýšit popřípadě změnit svou kvalifikaci podle požadavků trhu práce. Rodiče si mohou zvýšit kvalifikaci studiem na vybrané vysoké škole v rámci celoživotního vzdělávání. Mohou se spolehnout na rekvalifikační kurzy úřadů práce nebo na kurzy akreditované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. V případě zájmu mohou začít pracovat jako osoby samostatně výdělečně činné, či zůstat nějakou dobu dobrovolně v domácnosti.

⁶² ŠTRAMBERKOVÁ, J., ŠTEFKO, M., *Využívání mateřské a rodičovské dovolené*. Český helsinský výbor, 2007, s. 95.

5. Výpočet peněžité pomoci v mateřství

Výpočet peněžité pomoci v mateřství uvedeme na dvou následujících příkladech.

Na uvedených příkladech výpočtu peněžité pomoci v mateřství bychom chtěli nastínit, do jaké míry je výše peněžité pomoci v mateřství závislá na výši příjmu matky. Peněžitá pomoc v mateřství v rámci možností kompenzuje ušlý výdělek ze zaměstnání nastávající matky. Naskytuje se v této souvislosti otázka : Do jaké míry dojde ke kompenzaci ušlého zisku v případě ženy v prvním a v druhém příkladu. Zdali nastávající matka s příjmem 15 000 Kč bude pobírat nižší peněžitou pomoc v mateřství než budoucí matka, která pracovala ve stejném časovém horizontu s příjmem 25 000 Kč.

5.1 Zadání 1. příklad

Nastávající matka úspěšně ukončila vysokou školu. Dne 1.9.2010 nastoupila do zaměstnání (do tohoto data neměla žádné zdanitelné příjmy). Její měsíční příjem činil 15 000 Kč hrubého. Na mateřskou dovolenou nastoupila dne 1.1.2011. Předpokládaný termín porodu je stanoven na 15.2.2011. Budoucí matka po nás chtěla vypočítat, jak vysokou peněžitou pomoc v mateřství bude pobírat v měsíci lednu a únoru.⁶³

5.1.1 Výpočet peněžité pomoci v mateřství 1. příklad

„Rozhodným obdobím je období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla sociální událost, pokud se dále nestanoví jinak.“⁶⁴ V našem se jedná o nástup na mateřskou dovolenou s pobíráním peněžité pomoci v mateřství. Bude nás zajímat období od 1.1. 2010 do 31.12. 2010. Žena nastoupila do zaměstnání až 1.9.2010 a pracovala do 31.12. 2010.

Nyní musíme zjistit denní vyměřovací základ, k tomu nám pomůže ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění

⁶³FRYUJAFOVÁ, Eva, *Mateřská a rodičovská dovolená v otázkách a odpovědích* . Computer Press, Brno, 2007, s. 16-17.

⁶⁴ Zákon o nemocenském pojištění [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/nemocenske-pojisteni/cast3h2.aspx>, § 18 odst. 3.

pozdějších předpisů, v němž se uvádí: „Denní vyměřovací základ se stanoví tak, že se vyměřovací základ zjištěný z rozhodného období vydělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období“⁶⁵ Žena měla příjem ve 4 měsících, tedy její vyměřovací základ činí : $15\ 000 \times 4 = 60\ 000$ Kč.

Denní vyměřovací základ = vyměřovací základ / počet kalendářních dní.

$60\ 000 / 122 = 491,8$

Pro výpočet peněžité pomoci v mateřství je zásadní § 37 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, v němž se uvádí: „Výše peněžité pomoci v mateřství za kalendářní den činí 70% denního vyměřovacího základu.“⁶⁶ V našem případě denní vyměřovací základ činí 491,8 Kč Nyní se tento denní vyměřovací základ upraví podle redukčních hranic platných pro daný rok.

V roce 2011 činí 1. redukční hranice 825 Kč,

2. redukční hranice 825-1237 Kč,

3. redukční hranice 1237-2474 Kč.

Redukce se v roce 2011 provede tak, že se započte do první redukční hranice (je to i náš případ z částkou 491,8 Kč) peněžité pomoci v mateřství a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství 100 % denního vyměřovacího základu.⁶⁷

V našem případě denní vyměřovací základ po upravení podle redukčních hranic pro daný rok zůstane stejný a zaokrouhlí se na celé koruny nahoru na částku 492 Kč.

Poté musíme zjistit výši peněžité pomoci v mateřství za kalendářní den a ta činí : $492 \times 0,7 = 344$ Kč.

Žena bude v lednu pobírat peněžitou pomoc v mateřství ve výši: $31 \times 344 = 10\ 664$ Kč

a v únoru částku $28 \times 344 = 9\ 632$ Kč

⁶⁵ Zákon o nemocenském pojištění [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/nemocenske-pojisteni/cast3h2.aspx>, § 18 odst. 1.

⁶⁶ Zákon o nemocenském pojištění [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/nemocenske-pojisteni/cast3h4.aspx>, § 37.

⁶⁷ Výpočet dávek nemocenského pojištění [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:

<http://www.mpsv.cz/cs/7#vdnp>

5.2 Zadání 2. příklad

Zadání 2. příkladu je totožné jako předcházející, avšak žena pobírala mzdu 25 000Kč.

5.2.1 Výpočet peněžité pomoci v mateřství

Její vyměřovací základ činí $4 \times 25\,000 = 100\,000$ Kč

Denní vyměřovací základ = vyměřovací základ / počet kalendářních dní.

$100\,000 / 122 = 819.6$

V roce 2011 činí 1. redukční hranice 825 Kč,

2. redukční hranice 825-1237 Kč,

3. redukční hranice 1237-2474 Kč.⁶⁸

Denní vyměřovací základ se zaokrouhlí na celé koruny nahoru a činí 820 Kč. Částka denního vyměřovacího základu 820Kč spadá do 1. redukční hranice pro rok 2011, tudíž budeme tuto částku započítávat jako 100% denního vyměřovacího základu.

Dále musíme zjistit výši peněžité pomoci v mateřství za kalendářní den a ta činí:

$820 \times 0,7 = 574$ Kč

Žena bude v lednu pobírat peněžitou pomoc v mateřství ve výši $31 \times 574 = 17\,794$ Kč

a v únoru částku $28 \times 574 = 16\,072$ Kč peněžité pomoci v mateřství.

⁶⁸ Výpočet dávek nemocenského pojištění [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/7#vdnp>

Závěr

Z uvedených informací vyplývá, že současná právní úprava, týkající se mateřské a rodičovské role, poskytuje rodičům mnohem větší svobodu v rozhodnutí, zda a jak skloubí rodičovskou roli s profesní. Vidím též velký krok kupředu v možnosti vystřídat se v péči o narozené dítě matka s otcem, nebo aby bylo dítě v péči výhradně otce. Pokud se otec rozhodne pečovat o své dítě, jsou mu poskytovány všechny standardy jako matce dítěte. Tato možnost se v současné době naskytá, avšak otcové ji jen zřídka využívají.

V souvislosti s čerpáním rodičovského příspěvku se naskytá rodičům možnost svobodně se rozhodnout, jak dlouho chtějí být s dítětem doma a soustavně o něj pečovat. Rodiče mají možnost si zvolit ze tří variant pobírání rodičovského příspěvku. Zpravidla pokud se rodiče rozhodnou mít více dětí v krátkém časovém horizontu po sobě a zákon jim to umožní, rozhodnou se pro rodičovský příspěvek ve zvýšené výměře do 2 let věku dítěte. Ten jim zajistí větší finanční zabezpečení. Pokud ovšem rodič, pečující o dítě je nezaměstnaný nebo na rodičovský příspěvek ve zvýšené výměře nemá nárok, či opomene ve stanovené lhůtě požádat o volbu nároku na rodičovský příspěvek, náleží mu pomalejší čerpání rodičovského příspěvku, které mu zajistí možnost být s dítětem déle doma a pečovat o něj. Zároveň mu to umožňuje pravidelné pobírání finanční hotovosti na úhradu potřeb dítěte. Každá varianta pobírání rodičovského příspěvku má své klady a zápory.

Pro téměř každou matku i otce, pečujícího o dítě, je náročné vrátit se do zaměstnání po skončení rodičovské dovolené. Instituty zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, jim k tomu mohou být nápomocny. Uvedu několik výhod pro zaměstnance- rodiče: přestávky ke kojení, které jsou matce povinně poskytovány, povinnost zaměstnavatele držet rodiči na mateřské a rodičovské dovolené původní pozici v zaměstnání, za splnění stanovených podmínek a další.

Tématem, které je zásadní pro mou práci je peněžitá pomoc v mateřství, kterou mohou matky pobírat před a po narození svého dítěte. Každý rok jsou aktuální nové redukční hranice pro její výpočet. Rok od roku se zvyšují v souvislosti s valorizací. Matky s nižšími příjmy jsou na tom stejně. Velkou výhodou mohou pociťovat matky se středními a vyššími příjmy.

Do budoucna je třeba ještě více zlepšit postavení žen – matek, mužů- otců na trhu práce. V době rozvinutých informačních technologií již není problém práce z domova. Velkou výhodou mohou spatřovat rodiče v podobě pružné pracovní doby, či zkráceného pracovního úvazku, který jim zaměstnavatel může nabídnout. Dříve byly velmi rozšířené jesle, do kterých matky své děti dávaly. Velkou výhodou by jistě bylo zřízení mateřských školek pro rodiče zaměstnanců. Rodiče by rádi nastoupili do zaměstnání, ale nemá se jim kdo postarat o děti a chůvu si nemohou dovolit. Možnost zřídit mateřské školy pro zaměstnance by byla možným řešením.

Seznam použité literatury

BURDOVÁ, E., SCHMIED, Z., ŽENÍŠKOVÁ, M., *Těhotenství, mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN: 978-80-7357-371-3.

FRYUJAFOVÁ, Eva, *Mateřská a rodičovská dovolená v otázkách a odpovědích*. Computer Press, a.s., Brno, 2007. ISBN: 978-80-251-1454-4.

KREBS, Vojtěch et al. *Sociální politika*. 5. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN: 978-80-7357-585-4.

Národní zpráva o rodině, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Praha, 2004.

PŘIB, Jan et al. *Mateřská a rodičovská dovolená*. Praha: GRADA Publishing, spol. s r.o., 2002. ISBN: 80-247-0216-9.

ŠTRAMBERKOVÁ, J., ŠTEFKO, M., *Využívání mateřské a rodičovské dovolené*. Český helsinský výbor, 2007. ISBN: 978-80-86436-00-5.

TRÖSTER, Petr, *Právo sociálního zabezpečení*. 5. přepracované a aktualizované vydání. Praha : C.H.Beck, 2010. ISBN:978-80-7400-322-6.

VESELÝ, Jiří, *Právo sociálního zabezpečení*. Vysoká škola aplikovaného práva, 2009. ISBN: 978-80-86775-23-4.

Seznam internetových publikací

Antidiskriminační zákon [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:
<http://www.ochrance.cz/diskriminace/antidiskriminacni-zakon/>

Čerpání rodičovského příspěvku od 1.ledna 2011 [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/10046>

Legislativní možnosti podpory aktivního otcovství [on line]. [Cit-2011-3-8].
Dostupné z WWW: <http://www.proequality.cz/res/data/005/000650.pdf>

Podmínky nároku na porodné [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:
<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-117-1995-sb-zakon-o-statni-socialni-podpore/cast-treti-hlava-osma/> § 44 odst. 2.

Podpora využívání rodičovské dovolené muži [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/956/pruzkum.pdf>

Porodné [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/2>

Prorodinný balíček [on line]. [Cit- 2011- 3- 8]. Dostupné z WWW:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/5898/komplet_balik.pdf

Výpočet dávek nemocenského pojištění [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.cz/cs/7#vdnp>

Zákon o nemocenském pojištění [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/nemocenske-pojisteni/cast3h2.aspx>,
§ 18 odst. 1, odst. 3.

Zákon o nemocenském pojištění [on line]. [Cit- 2011- 3- 8]. Dostupné z WWW:
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/nemocenske-pojisteni/cast3h4.aspx>,
§ 32 odst. 4, § 34.

Zákon o nemocenském pojištění [on line].[Cit- 2011- 3- 8].Dostupné z WWW:
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/nemocenske-pojisteni/cast3h6.aspx>,
§ 42.

Seznam použitých tiskopisů

Žádost o porodné [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:

<https://formulare.mpsv.cz:443/okdavky/cs/form/edit.jsp?CMD=EditForm&FN=Porod110101105&SSID=40848>

Žádost o přídavek na dítě [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:

<https://formulare.mpsv.cz:443/okdavky/cs/form/edit.jsp?CMD=EditForm&FN=PnD100501107&SSID=926>

Žádost o rodičovský příspěvek [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:

<https://formulare.mpsv.cz:443/okdavky/cs/form/edit.jsp?CMD=EditForm&FN=RodP110101101&SSID=40872>

Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek [on line].

[Cit-2011-3-8]. Dostupné

z WWW: <https://formulare.mpsv.cz:443/okdavky/cs/form/edit.jsp?CMD=EditForm&FN=VnRodP110101119&SSID=40876>

Seznam příloh

1. Tiskopis žádosti o rodičovský příspěvek
2. Tiskopis žádosti o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek
3. Tiskopis žádosti o porodné
4. Tiskopis žádosti o přídavek na dítě

Příloha č.1 Tiskopis žádosti o rodičovský příspěvek

RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o rodičovský příspěvek

A. Žadatel – rodič¹⁾:

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Nárok na PPM ⁴⁾ :
Trvalý pobyt: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p.:	Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:	

B. Dítě, o které osobně, celodenně a řádně pečují a žádám na ně rodičovský příspěvek:

Uveďte:

- nejmladší dítě v rodině
 - do čtyř let věku
 - do sedmi let věku, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené
 - do patnácti let věku, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené a nenáleží mu příspěvek na péči
- dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené dítě, které není nejmladší v rodině, pokud
 - je do sedmi let věku a nejmladší dítě v rodině nezakládá nárok na rodičovský příspěvek nebo by na nejmladší dítě náležel rodičovský příspěvek ve snížené výměře
 - je od sedmi do patnácti let věku, nenáleží mu příspěvek na péči⁵⁾ a na jiné dítě v rodině nenáleží rodičovský příspěvek

Příjmení:	Jméno:	
Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Zdrav. p. ⁶⁾ :	Společně ⁷⁾ :
Místo pobytu ⁸⁾ : Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p.:	Č. orient.: PSČ:

C. Druhý rodič¹⁾:

Podpisem stvrzuje druhý rodič správnost a úplnost uvedených údajů a dává souhlas s tím, aby státní orgány a další právnické a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, údaje v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplatě.

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Nárok na PPM ⁴⁾ :
Místo pobytu ⁸⁾ : Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p.:	Č. orient.: PSČ:
Podpis:		

- 1) Rodičem se pro účely rodičovského příspěvku rozumí též osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě osvojené, dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě, jehož rodič zemřel, a dítě manžela nebo partnera.
- 2) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
- 3) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).
- 4) Do kolonky **Nárok na PPM** zapíšete **ANO**, pokud má rodič nárok na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradou mzdy podle § 192 zákoníku práce. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 5) Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- 6) Do kolonky **Zdrav. p.** zapíšete **ANO**, pokud se jedná o dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 7) Do kolonky **Společně** zapíšete **ANO**, pokud se dítě narodilo současně s dalším dítětem. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 8) Adresu místa pobytu vyplňte pouze v případě, že se liší od adresy trvalého pobytu žadatele.

D. Všechny ostatní děti v rodině do čtyř let věku a dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené do patnácti let věku, přičemž z dětí od sedmi let věku uveďte jen ty, kterým nenáleží příspěvek na péč⁵⁾:

č.	Příjmení	Jméno	Rodné číslo v ČR ³⁾	Zdrav. p. ⁶⁾	Společně ⁷⁾
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

E. Žádám o přiznání dávky ode dne:

. . 20

F. Dávku mi zasílejte:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

na účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ⁹⁾ :
-------------	------------	-----------------------------------

na účet zahraničního peněžního ústavu v EU:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa: Město:	Stát:
(uveďte alespoň město a stát)		
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa: Město:	Stát:
(uveďte alespoň město)		

poštovní poukázkou na adresu trvalého pobytu v ČR

poštovní poukázkou na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:

G. Údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci Evropské unie:

Zaškrtněte prosím jednu ze dvou následujících variant.

Pro žadatele, jeho manžela/manželku nebo druhu/družku, pro všechny jejich nezaopatřené děti a pro ostatní osoby, které s nimi patří do okruhu osob společně posuzovaných¹⁰⁾, platí:

- jsou hlášeny k trvalému pobytu na území České republiky¹¹⁾,
- nemají bydliště v jiném členském státě Evropské unie,
- nepracují v jiném členském státě Evropské unie,
- nepobírají dávku v nezaměstnanosti nebo důchod v jiném státě Evropské unie,
- nejsou občany jiného členského státu Evropské unie,
- nejsou osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky bydlícími v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky pracujícími, studujícími nebo žijícími.

Neplatí předchozí varianta.

9) Kolonku **Specifický symbol** vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

10) § 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

11) § 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

H. Prohlášení žadatele:

O dítě uvedené v části B osobně celodenně a řádně:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

pečuji

nepečuji, protože jsem já nebo dítě uvedené v části B ze zdravotních důvodů v ústavní péči zdravotnického zařízení déle než 3 kalendářní měsíce

Dále prohlašuji, že

Zaškrtněte prosím jednu z následujících tří variant.

dítě nenavštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku, ani přípravnou třídu základní školy nebo školu poskytující základní nebo střední vzdělání

dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu, který je z hlediska nároku na výplatu rodičovského příspěvku přípustný¹²⁾

dítě navštěvuje přípravnou třídu základní školy nebo školu poskytující základní nebo střední vzdělání

Dále prohlašuji, že pro dítě uvedené v části B platí

Zaškrtněte jednu z následujících tří variant.

náleží mu příspěvek na péči⁵⁾, a to ve výši Kč

bylo zahájeno řízení o poskytnutí příspěvku na péči⁵⁾ a dosud nebylo rozhodnuto

nenáleží mu příspěvek na péči⁵⁾, ani nebylo zahájeno řízení o jeho poskytnutí

Prohlašuji, že veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě uvedených údajů vyplývaly.

Podpisem dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo jí vyplácí

- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- údaje o místě pobytu dítěte
- skutečnosti prokazující nepříznivý zdravotní stav dítěte uvedeného v části B, pokud je u něj uvedeno zdravotní postižení
- údaje o nároku na příspěvek na péči a jeho výši podle zákona o sociálních službách
- údaj o tom, zda a po jakou dobu dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku nebo přípravnou třídu základní školy nebo školu poskytující základní nebo střední vzdělání
- údaje o nároku na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradou mzdy podle § 192 zákoníku práce a jejich výši

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	.	.	20	Podpis žadatele:
---	-----	---	---	----	------------------

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pokud některý z rodičů má nárok na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradou mzdy podle § 192 zákoníku práce, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku**
- je-li dítě uvedené v části B zdravotně postižené **Potvrzení o zdravotním stavu**
- **Potvrzení o návštěvě jeslí, mateřské školy nebo jiného obdobného zařízení pro děti předškolního věku**, pokud je dítě uvedené v části B navštěvuje
- **Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU**, pokud jste v části G zaškrtnl(a) druhou variantu.

Máte možnost ovlivnit výši rodičovského příspěvku a dobu, po kterou vám může být poskytován, a to uplatněním žádosti na formuláři **Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek**. O této žádosti bude úřad rozhodovat v samostatném správním řízení.

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

¹²⁾ Za přípustný rozsah návštěvy jeslí, mateřské školy nebo jiného obdobného zařízení, kterým lze zajistit péči o dítě, se pro účely rodičovského příspěvku považují tyto případy:
- dítě, které nedosáhlo 3 let věku, navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti nejvýše 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci, není-li dále stanoveno jinak; návštěvou dítěte v jeslích, mateřské škole nebo v obdobném zařízení pro děti v kalendářním dnu se rozumí každý den, kdy dítě v jeslích nebo jiném uvedeném zařízení pro děti pobývá, bez ohledu na délku tohoto pobytu,
- dítě, které dosáhlo 3 let věku, navštěvuje v tomtéž kalendářním měsíci mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně nebo nejvýše 5 kalendářních dnů; pro návštěvu dítěte v mateřské škole nebo jiném obdobném zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu 5 kalendářních dnů platí, že návštěvou se rozumí každý den, kdy dítě v zařízení pobývá bez ohledu na délku tohoto pobytu,
- dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu zřízenou pro zdravotně postižené děti nebo třídu mateřské školy zřízenou pro zdravotně postižené děti nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně,
- dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně,
- dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně a jestliže stupeň zdravotního postižení zraku nebo sluchu obou rodičů (osamělého rodiče) je v rozsahu 50 % a více.

Příloha č. 2 Tiskopis žádosti o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek

VOLBA RODIČOVSKÉHO PŘÍSPĚVKU

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek

Pokud budete chtít pobírat rodičovský příspěvek do 9 měsíců věku dítěte v základní výměře a následně do 4 let věku dítěte ve snížené výměře, tuto žádost nepodávejte.

A. Žadatel – rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek:

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	

B. Dítě, u kterého provádím volbu (nejmladší dítě v rodině):

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

C. Volba nároku na rodičovský příspěvek³⁾:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

- do 2 let věku dítěte ve zvýšené výměře⁴⁾
 do 3 let věku dítěte v základní výměře⁵⁾

D. Prohlášení žadatele:

Prohlašuji, že mi není známo, že na výše uvedené dítě byla již provedena volba nároku na rodičovský příspěvek.⁶⁾

Veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě uvedených údajů vyplývaly.

Podpisem dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o volbě rozhoduje

- údaje o nároku na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a jejich výši

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	.	.	20	Podpis žadatele:
---	-----	---	---	----	------------------

K žádosti prosím doložte:

- Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

- 1) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
- 2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).
- 3) Volbu nároku je oprávněn provést jen rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek na uvedené dítě a v době volby nároku má na rodičovský příspěvek nárok.
- 4) Volbu můžete provést:
- jestliže Vám vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství ve výši nejméně 380 Kč za kalendářní den z důvodu porodu nebo převzetí uvedeného dítěte,
- nejpozději do konce druhého kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž uvedené dítě dosáhlo 22 týdnů života nebo 31 týdnů života, narodily-li se zároveň 2 nebo více dětí.
- 5) Volbu můžete provést:
- jestliže Vám vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem z důvodu porodu nebo převzetí uvedeného dítěte,
- nejpozději do konce kalendářního měsíce, v němž uvedené dítě dosáhlo 9 měsíců věku.
- 6) Volbu nároku nelze měnit, a to ani rodičem, který převzal dítě do péče poté, kdy už byla volba nároku provedena. Volbu nelze provést zpětně.

11 01 01 119

Tiskopis žádosti o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek [on line].

[Cit-2011-3-8]. Dostupné

z WWW:<https://formulare.mpsv.cz:443/okdavky/cs/form/edit.jsp?CMD=EditForm&FN=VnRodP110101119&SSID=40876>

Příloha č. 3 Tiskopis žádosti o porodné

PORODNÉ

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o porodné

A. Žadatel:

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Trvalý pobyt ³⁾ : Obec: Část obce:		
Ulice: Č. p.: Č. orient.: PSČ:		
Telefon:	E-mail:	
Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost žadatele ⁵⁾ :	

Veškeré příjmy uváděné v této žádosti jsou za kalendářní čtvrtletí (tj. rozhodné období)⁶⁾:

. čtvrtletí 20

B. Narozené nebo převzaté dítě/děti⁷⁾:

č.	Příjmení	Jméno	Rodné číslo v ČR ²⁾
1.			
2.			
3.			

Vztah žadatele k dítěti/dětem:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících tří variant, v případě třetí varianty uveďte datum převzetí dítěte/děti do péče.

matka

otec⁸⁾

osoba, která převzala dítě/děti do trvalé péče - datum převzetí: . . 20

1) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

3) § 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

4) Do kolonky **Příjmy** запиšte **ANO**, pokud příslušná osoba v rozhodném období měla některý příjem rozhodný pro přiznání dávky. Pro všechny osoby, které v rozhodném období žádný z takových příjmů neměly, kolonku proškrtněte.

5) Do kolonky **Nezaopatřenost žadatele** запиšte **ANO**, pokud splňujete podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pokud nejste nezaopatřeným dítětem, kolonku proškrtněte.

6) U porodného, na nějž se uplatňuje nárok, je rozhodným obdobím kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu čtvrtletí, ve kterém se dítě/děti narodilo nebo bylo převzato.

7) Uveďte dítě/děti, na které žádáte o porodné:

- v případě, že jste matka, vyplňte první živě narozené dítě/děti. Nárok lze uplatnit, pouze pokud vám před tímto porodem nevznikl nárok na porodné z důvodu převzetí jiného dítěte/děti.

- v případě, že jste otec dítěte/děti, vyplňte první živě narozené dítě/děti matky. Nárok lze uplatnit, pouze pokud matce ani jiné osobě nebylo porodné již vyplaceno a před tímto porodem matce nevznikl nárok na porodné z důvodu převzetí jiného dítěte/děti.

- v případě převzetí vyplňte převzaté dítě/děti. Nárok lze uplatnit, pouze pokud vám doposud nevznikl nárok na porodné z důvodu narození nebo převzetí jiného dítěte/děti.

8) Otec může žádat o porodné pouze v případě, že matka dítěte/děti zemřela a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě. Matku uveďte v seznamu společně posuzovaných osob v sekci C.

C. Ostatní osoby, které s dítětem/dětmi patří do okruhu společně posuzovaných osob:

Uveďte seznam společně posuzovaných osob ke dni narození/převzetí dítěte/děti. Nezaopatřené děti, které jsou v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, neuvádějte.

Podpisem stvrzuje každá z uvedených osob (v případě nezletilých dětí jejich zákonný zástupce) správnost a úplnost uvedených údajů a dává výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo jí vyplácí, výši příjmu těchto osob, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, a v případě nezaopatřených dětí skutečnosti prokazující jejich nezaopatřenost.

1.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
2.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
3.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
4.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
5.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
6.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:

D. Dávku mi zašlete:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

na účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ¹⁰⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

na účet zahraničního peněžního ústavu v EU:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa: Město:	
(uvedte alespoň město a stát)		Stát:
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa: Město:	
(uvedte alespoň město)		

poštovní poukázkou na adresu trvalého pobytu v ČR

poštovní poukázkou na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:

⁹⁾ Do kolonky **Nezaopatřenost** запиšte **ANO**, pokud příslušná osoba splňuje podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pro osoby, které nejsou nezaopatřeny dětmi, kolonku proškrtněte.

¹⁰⁾ Kolonku **Specifický symbol** vyplňte v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

E. Údaje pro vyplacení dávky v rámci Evropské unie:

Pokud jste ke dni narození/převzetí dítěte/děti měl(a) trvalý pobyt na území ČR³⁾, část E nevyplňujte a přejděte k části F.

Údaje o žadateli:

Státní příslušnost:
Zaměstnání nebo dávky v nezaměstnanosti v ČR ¹⁾ :

F. Prohlášení žadatele:

Prohlašuji, že jsou v této žádosti uvedeny všechny společné posuzované osoby.

Dále prohlašuji

- v případě, že jsem matka dítěte/děti uvedených v sekci B, jedná se o první živě narozené dítě/děti a před tímto porodem mi nevznikl nárok na porodné z důvodu převzetí jiného dítěte/děti
- v případě, že jsem otec dítěte/děti uvedených v sekci B, jedná se o první živě narozené dítě/děti matky a porodné nebylo vyplaceno matce ani jiné osobě a před tímto porodem matce nevznikl nárok na porodné z důvodu převzetí jiného dítěte/děti
- v případě převzetí dítěte/děti uvedených v sekci B, mi doposud nevznikl nárok na porodné z důvodu narození nebo převzetí jiného dítěte/děti

Prohlašuji, že veškeré údaje v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí

- skutečnosti prokazující, že jde o dítě/děti zakládající nárok na porodné
- výši příjmu
- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- skutečnosti prokazující nezaopatřenost dítěte/děti.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	.	.	20	Podpis žadatele:
---	-----	---	---	----	------------------

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- v případě, že bylo dítě převzato do péče nahrazující péči rodičů, rozhodnutí příslušného orgánu
- pro nezaopatřené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let:
Potvrzení o studiu nebo
Potvrzení o zdravotním stavu nebo
Potvrzení o neschopnosti soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz nebo
Potvrzení o vedení v evidenci úřadu práce pro uchazeče o zaměstnání po skončení povinné školní docházky do 18. roku věku
- pro každou ze společně posuzovaných osob, která vyplnila ANO v kolonce **Příjmy, Doklad o výši čtvrtletního příjmu za příslušné kalendářní čtvrtletí**
- pokud některá ze společně posuzovaných osob pobírala v rozhodném období příjem přijatý v rámci plnění vyživovací povinnosti podle zákona o rodině nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí a poskytovatel tohoto příjmu je rovněž společně posuzovanou osobou, **Doklad o výživném poskytovaném společně posuzovanou osobou za příslušné kalendářní čtvrtletí**
- v případě, že žadatel je občanem jiného státu EU a na území ČR neměl ke dni narození/převzetí dítěte/děti trvalý pobyt³⁾, jeho pracovní smlouvu nebo potvrzení o pobírání dávek v nezaměstnanosti

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

¹⁾ Jestliže příslušná osoba byla ke dni narození/převzetí dítěte/děti v ČR zaměstnána nebo od úřadu práce v ČR pobírala dávky v nezaměstnanosti, uveďte ANO, jinak kolonku proškrtněte.

Tiskopis žádosti o porodné [on line]. [Cit-2011-3-8]. Dostupné z WWW:
<https://formulare.mpsv.cz:443/okdavky/cs/form/edit.jsp?CMD=EditForm&FN=Porod110101105&SID=40848>

Příloha č. 4 Tiskopis žádosti o přídavek na dítě

PŘÍDAVEK NA DÍTĚ

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o přídavek na dítě

A. Žadatel – zákonný zástupce¹⁾ nezletilého nezaopatřeného dítěte/děti nebo zletilé nezaopatřené dítě:

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
Telefon:	E-mail:	
Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost žadatele ⁵⁾ :	

Veškeré příjmy uváděné v této žádosti jsou za kalendářní rok (tj. rozhodné období)⁶⁾:

20

Vztah k dítěti/dětem (nevyplňujte v případě, že jste zletilé nezaopatřené dítě):
Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

patřím nepatřím

do okruhu společně posuzovaných osob

B. Nezletilé nezaopatřené děti, na něž uplatňuji nárok na přídavek na dítě⁷⁾:

Nevyplňujte v případě, že jste zletilé nezaopatřené dítě.

č.	Příjmení	Jméno	Rodné příjmení ²⁾	Rodné číslo v ČR ³⁾	Příjmy ⁴⁾
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

C. Adresa trvalého pobytu dítěte/děti:

Pokud se adresa trvalého pobytu některého dítěte uvedeného v části B liší od adresy trvalého pobytu ostatních dětí, podejte na toto dítě samostatnou žádost.

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:

- 1) Jestliže dítě zastupuje ústav, uveďte také název a adresu ústavu.
- 2) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
- 3) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).
- 4) Do kolonky **Příjmy** zapíšte **ANO**, pokud příslušná osoba v rozhodném období měla kromě rodičovského příspěvku některý příjem rozhodný pro přiznání dávky. Pro všechny osoby, které v rozhodném období žádný z takových příjmů neměly, kolonku proškrtněte.
- 5) Do kolonky **Nezaopatřenost žadatele** zapíšte **ANO**, pokud splňujete podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pokud nejste nezaopatřeným dítětem, kolonku proškrtněte.
- 6) U přídavku na dítě, na něž se uplatňuje nárok v období od 1. října 2007 do 30. září 2008 je rozhodným obdobím rok 2006, atd.
- 7) Pro nezaopatřené dítě, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, podejte vždy samostatnou žádost. Za rodinu se v takovém případě považuje samo toto dítě.

D. Ostatní osoby, které s dítětem/děťmi patří do okruhu společně posuzovaných osob⁸⁾:
 Neuvádějte sebe a děti uvedené v části B.

Podpisem stvrzuje každá z uvedených osob (v případě nezletilých dětí jejich zákonný zástupce) správnost a úplnost uvedených údajů a dává výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu těchto osob, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, a v případě nezaopatřených dětí skutečnosti prokazující jejich nezaopatřenost.

1.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
2.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
3.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
4.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
5.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:
6.	Příjmení:	Jméno:	Titul:
	Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	
	Příjmy ⁴⁾ :	Nezaopatřenost ⁹⁾ :	Podpis:

⁸⁾ Nevyplňujte v případě žádosti, již uplatňujete nárok na dávku pro dítě, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež. Za rodinu se v takovém případě považuje samo toto dítě.

⁹⁾ Do kolonky **Nezaopatřenost** zapíšte **ANO**, pokud příslušná osoba splňuje podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pro osoby, které nejsou nezaopatřenými dětmi, kolonku proškrtněte.

E. Žádám o přiznání dávky ode dne:

F. Dítě/všechny děti, uvedené v části B, mám v přímém zaopatření:

Nevyplňujte v případě, že jste zletilé nezaopatřené dítě.

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant, v případě varianty **ne** sdělte, kdo má dítě/děti v přímém zaopatření.

ano ne

G. Dávku mi zasílejte:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

na účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ¹⁰⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

na účet zahraničního peněžního ústavu v EU:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa Město:	
(uvedte alespoň město a stát)		Stát:
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa Město:	
(uvedte alespoň město)		

poštovní poukázkou na adresu trvalého pobytu v ČR

poštovní poukázkou na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:

H. Moje adresa trvalého pobytu a adresy trvalého pobytu dalších společně posuzovaných osob, u nichž je tato adresa odlišná od adresy trvalého pobytu dítěte/děti:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ³⁾ :
Trvalý pobyt: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:	
Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ³⁾ :
Trvalý pobyt: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:	
Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ³⁾ :
Trvalý pobyt: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:	

¹⁰⁾ Kolonku **Specifický symbol** vyplňte v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

I. Údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci Evropské unie:

Zaškrtněte prosím jednu ze dvou následujících variant.

Pro všechny společně posuzované osoby platí:

- jsou hlášeny k trvalému pobytu na území České republiky¹¹⁾,
- nemají bydliště v jiném členském státě Evropské unie,
- nepracují v jiném členském státě Evropské unie,
- nepobírají dávku v nezaměstnanosti nebo důchod v jiném státě Evropské unie,
- nejsou občany jiného členského státu Evropské unie,
- nejsou osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky bydlícími v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky pracujícími, studujícími nebo žijícími.

Neplatí předchozí varianta.

J. Prohlášení žadatele:

Prohlašuji, že jsou v této žádosti uvedeny všechny společně posuzované osoby.

Veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě uvedených údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí

- výši příjmu
- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- skutečnosti prokazující nezaopatřenost dětí.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	.	.	20	Podpis žadatele:
---	-----	---	---	----	------------------

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pro nezaopátržené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let:
Potvrzení o studiu nebo
Potvrzení o zdravotním stavu nebo
Potvrzení o neschopnosti soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz nebo
Potvrzení o vedení v evidenci úřadu práce pro uchazeče o zaměstnání po skončení povinné školní docházky do 18. roku věku
- pro každou ze společně posuzovaných osob, která vyplnila ANO v kolonce **Příjmy, Doklad o výši ročního příjmu** za příslušné roční období
- pokud některá ze společně posuzovaných osob pobírala v rozhodném období příjem přijatý v rámci plnění vyživovací povinnosti podle zákona o rodině nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí a poskytovatel tohoto příjmu je rovněž společně posuzovanou osobou, **Doklad o výživném poskytovaném společně posuzovanou osobou** za příslušný kalendářní rok
- pro trvání nároku na každé další období počínající říjnem jednoho kalendářního roku a končící zářím následujícího kalendářního roku musí každá ze společně posuzovaných osob do 30. září doložit **Doklad o výši příjmu** za předchozí roční období nebo musí být pro toto období uvedena na **Prohlášení osob, které nemají příjmy rozhodné pro nárok na dávky**
- **Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU**, pokud jste v části I zaškrtnl(a) druhou variantu.

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

¹¹⁾ § 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lenka Unzeitigová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	JUDr. Zdenka Nováková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Mateřství a rodičovství z hlediska pracovního práva a sociálního zabezpečení
Název v angličtině:	Maternity and parenting in terms of industrial law and social benefit
Anotace práce:	Bakalářská práce je pojata z hlediska pracovního práva a sociálního zabezpečení. Je v ní stručně nastíněn sled změn, které provázely vývoj mateřské a rodičovské dovolené v našich zemích. V bakalářské práci jsou analyzovány dávky státní sociální podpory, které bezprostředně souvisí s narozením a následnou péčí o dítě. Je v ní kladen velký důraz na rovnoprávnost mezi muži a ženami v pracovním právu, v možnosti čerpat rodičovskou dovolenou a na návrat na trh práce po skončení mateřské a rodičovské dovolené. V praktické části mé bakalářské práce jsou uvedeny výpočty peněžité pomoci v mateřství.
Klíčová slova:	Mateřská dovolená Rodičovská dovolená Peněžítá pomoc v mateřství Dávky státní sociální podpory Porodné Přídavek na dítě

Anotace v angličtině:	Bachelor's work is conceived in terms of industrial law and social benefit. In bachelor's work are outlined a succession of the changes which show the development of maternity and parenty leave in our country. In bachelor's work is analysed the benefit state social support immediately pertineded with a birth and with concesutive care of a child. There's a lot of emphasis on the equal rights betwen women and men in industrial law as well as on the possibility to take parenty leave and comeback to an employment market at the end of maternity and parenty leave in my work. The calculations of cash support in maternity are dealt in the practical part of my work.
Klíčová slova v angličtině:	Maternity leave Parenty leave Cash support in maternity Benefit state social support Cash birth grants Child benefit
Přílohy vázané v práci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tiskopis žádosti o rodičovský příspěvek 2. Tiskopis žádosti o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek 3. Tiskopis žádosti o porodné 4. Tiskopis žádosti o přídavek na dítě
Rozsah práce:	45 stran + přílohy
Jazyk práce:	Čeština